

ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣΗΣ
2 ΑΥΓ. 1906
ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

Subscriptor

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΕΤΟΣ ΚΣΤ'.

ΑΡΙΘ. 30

ΑΔΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 28 ΙΟΥΛΙΟΥ 1906

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅλον τὸ ὄθωμιον, κράτος μετζίτια ἀργ. 5
διὰ τὸν κατώτερον κλήρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῇ ἐξωτερικῇ φραγκᾷ χρυσᾷ..... 25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Κολωνίας ΠΟΛΥΚΑΡΙΤΟΣ (πρόεδρος)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίης)
† Ὁ ἀρχιγραμματ. τῆς ἱερᾶς Συνόδου ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἁγιασμός Κυριακῆς — Ἐκκλησιαστικά χρονικά — Πόλις καὶ ἐπισκοπὴ Ἀπρω — Ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν μητροπόλεων καὶ ἐπισκοπῶν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου — Τὸ εὐαγγέλιον τοῦ ἀποστόλου Παύλου — Ἐναι Ἐκκλησίαι — Δικαστικά κλπ. — ἐλπίαι.

ΑΓΙΑΣΜΟΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ἡ ΚΥΡΙΑΚΗ ΑΡΓΙΑ ἀπὸ τινων ἐτῶν γίνεται θέμα ἄρθρων ἐν ἐφημερίσι καὶ διατριβῶν, ὧν λαμπρότερα ὑπὸ πᾶσαν ἐποχὴν ἀπεδείχθη ἢ ἐν τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ «Παρνασσῶ» τῶν Ἀθηνῶν γενομένη τὴν 22 δεκεμβρίου λήξαντος ἔτους ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου δικηγόρου καὶ νομικοῦ συμβούλου κ. Ἀριστομένους Θεοδωρίδου. Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν δημοσιεύσεων τούτων ἐμφαίνεται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐν ταῖς ἀποφάσεσι, ἃς λαμβάνουσι εἴτε συντεχνίαι τινες, εἴτε σωματεῖα περὶ τοῦ ἁγιασμοῦ τῆς ἡμέρας τῆς κυριακῆς. Ἀλλ' ἡ ἐκ τῶν γραφομένων ἐντύπωσις βλέπομεν ὅτι παρίσταται πάντοτε παροδική, διότι αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται μὲν προθύμως καὶ πομπωδῶς, ἀθορύβως δὲ καὶ μετ' εὐκολίας εἰς τὴν λήθην παραπέμπονται. Μετὰ χαρᾶς ἀνηγγείλαμεν πρὸ πολ-

λοῦ τὴν περὶ τοῦ ἁγιασμοῦ τῆς κυριακῆς ἀποφασιν τῶν ἐν Πάτραις ἐλληνικῶν ἐφημερίδων ἐμάθομεν περὶ ὁμοίας ἀποφάσεως συντεχνίας τινος ἐν Διδυμοτείχῃ καὶ ἠκούσαμεν κυοφορουμένην ἐπιθυμίαν περὶ τηρήσεως κυριακῆς ἀργίας ἐν Ρόδῳ. Τὸ παρελθὸν ἐδίδαξεν ἡμᾶς περὶ τοῦ βραχυβίου τῶν τοιούτων ἀποφάσεων. Ἐν τούτοις ἀναγγέλλοντες καὶ ἐπαινοῦντες πᾶσαν τοιαύτην τάσιν, ἐλπίζομεν ὅτι ἀποφάσεις ἀλληλοδιαδόχοι περὶ κυριακῆς ἀργίας ἀδύνατον νὰ μὴ συντελέσωσιν εἰς τὴν παρ' ἡμῖν γενίκευσιν ἢ συστηματοποίησιν τοῦ θεσμοῦ τούτου, περὶ οὗ βλέπομεν ὅτι καὶ ἐν νομοθετικοῖς συμβουλίοις ἐν Εὐρώπῃ γίνεται συζήτησις καὶ σκέψις ὅπως ἐπιβληθῇ πᾶσιν ὑποχρεωτικῶς.

Μετὰ τῆς αὐτῆς εὐχαριστήσεως ἀναγγέλλομεν καὶ πάλιν, μανθάνοντες ἐξ ἐπιστολῶν ἰδιωτικῶν ὅτι καὶ ἐν Ἀγρινίῳ τοῦ νομοῦ Αἰτωλίας-Ἀκαρνανίας καθιερώθη ὑπὸ τῶν ἐργατῶν καὶ βιομηχάνων ἡ κυριακὴ ἀργία καὶ ἐν Αἰγίῳ τοῦ νομοῦ Ἀχαΐας. Ἐπίσης ἐν Πάτραις, ἐνεργεία καὶ ποφάσει τῶν παντοιοπωλῶν καὶ τῶν ἀρτοποιῶν, ἐνεκρίθη νὰ ἀγιάζηται ὑπ' αὐτῶν ἡ κυριακή. Ἡ ἀπόφασις αὐτῶν οὐ μόνον ἐπιβάλλει τὸ κλείσι-

μον τῶν καταστημάτων κατὰ τὰς κυριακὰς ἀπὸ πρωΐας ἕως ἑσπέρας, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐκκλησιασμὸν πάντων τῶν ἀποτελούντων τὰς γύο συντεχνίας καὶ τὴν ἐν τῇ Σχολῇ τοῦ λαοῦ συνάθροισιν ἀπὸ τῆς 10-11 π. μ. τῆς κυριακῆς, ἐνθα μέλλουσι νὰ διδάσκωνται τὰ καθήκοντα αὐτῶν ὡς χριστιανῶν καὶ πολιτῶν ὑπὸ λογίων τινων τῆς πόλεως Πατρῶν. Προθύμως ἀπεφάσισαν ἐπίσης ἵνα κατὰ κυριακὴν, ἐπὶ μίαν ὥραν μ.μ., ἀκροῶνται τοῦ θείου λόγου. Καὶ ὑπῆρχε μὲν ἐλπίς ἐν τῇ πόλει τῶν πατρῶν ὅτι τὸ καλὸν παράδειγμα τῶν δύο συντεχνιῶν τούτων θέλουσι μιμηθῆ καὶ ἕτεροι βιομήχανοι καὶ χειρῶνακτες, ὅπως οὕτω σὺν τῷ χρόνῳ καθιερωθῇ ὁ ἀγιασμὸς τῆς κυριακῆς ἐπιβαλλόμενος εἴτα καὶ διὰ νόμου· ἀλλ' οὐδεὶς τῶν γραφόντων ἡμῖν βεβαίῳ νῦν ἂν ἐλπίς ὑπάρχῃ περὶ τῆς ὑπ' αὐτῶν τῶν ἀποφασισάντων τηρήσεως τῶν κοινῇ παραδεκτῶν γενομένων.

Θερμὴν διατυποῦμεν εὐχὴν ἵνα τηρηθῇ ἐπὶ μακρὰν ἀμείωτος ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν κυριακὴν ἀργίαν, ἀλλ' οὐδαμῶς ἀρκοῦσιν αἱ εὐχαί. Προτροπὰς πρὸς ἄνδρας ὥριμον τὴν ἡλικίαν ἔχοντας κρίνομεν περιττάς. Ἐλπίζομεν ὅτι οἱ λαβόντες τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν ἐβασάνισαν τὸ θέμα προηγουμένως, συνεζήτησαν ἐπαρκῶς καὶ προέβησαν εἰς τὴν ἀπόφασιν. Τὸ ἔργον αὐτῶν τὸν τεῦθεν ἐστὶ νὰ διδάξωσι διὰ πραγμάτων ὅτι ὁ ἀγιασμὸς τῆς κυριακῆς δυνατὸν νὰ καθιερωθῇ παρ' ἡμῖν καὶ νὰ συστηθῇ πᾶσιν, ὡς θεσμὸς οὐχὶ ἐπιζήμιος ὑλικῶς, ἀλλὰ μάλιστα καὶ ἐπωφελὲς ἠθικῶς τε καὶ σωματικῶς. Τὸ παράδειγμα μεγάλου μέρους πολιτῶν «μνησθέντων ἀγιάζειν τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων», ἀπεχόντων ἀπὸ πάσης ἐμπορικῆς τύρβης, πληροῦντων τοὺς ἱεροὺς τοῦ Ἰησοῦ ναοὺς, ἀκροωμένων μαθημάτων ὠφελίμων, διδασκομένων τὸν θεῖον λόγον καὶ νόμον, ἀποτελούντων δὲ τοιοῦτῳ τρόπῳ μεγάλην χριστιανικὴν οἰκογένειαν, ἀπὸ τῆς ὁποίας δυνατὸν νὰ λείπωσι βίαια πάθη καὶ συγκρούσεις οὐχὶ ἀδελφικαί, τὸ παράδειγμα τοῦτο δυνατὸν νὰ μιμηθῶσι καὶ οἱ λοιποὶ τῶν πολιτῶν. Ἔργον τῶν διδασκόντων ἄριστον, ἔργον τῶν κληρικῶν βέλτιστον ἦθελεν εἶναι νὰ ἐμψυχώσωσι τὴν ἐν ταῖς ἀποφάσεσι ταύταις ἀδιάσειστον ἐμμονήν. Ἄνθρωπος εὖ φρονῶν, ἔάν, μετὰ σκέψιν ὥριμον, λάβῃ μίαν ἀπόφασιν οἰανδήποτε κοινῇ κρίνομένην ὠφελίμον, ὀφείλει νὰ τηρήσῃ τὴν ἀπόφασιν, πολλῶν περισσότερον ὅταν ἡ ἀπόφασις αὕτη πα-

ρέχῃ αὐτῷ σωματικὴν καὶ ψυχικὴν ἀνάπαυσιν ἀπὸ πόνων καὶ καμάτων διὰ μίαν ἡμέραν μεταξὺ τῶν ἐπὶ τῆς ἐβδομάδος.

Ἄλλ' οἱ τὴν ἀπόφασιν ταύτην λαμβάνοντες πρέπει νὰ ἔχωσιν ὑπ' ὄψιν, ὅτι καὶ πρὸς τὸν ὅμοιον αὐτοῖς φέρονται κατὰ τοιοῦτον τρόπον μετὰ φιλαδελφείας, παρέχοντες καὶ εἰς αὐτὸν μίαν ἡμέραν ἀναπαύσεως, ἀκροάσεως τοῦ θείου λόγου, συνεντεύξεως ἐν ἀναγνωστηρίοις, ἐν ναοῖς, ἐν ἀναστροφαῖς ψυχαγωγικαῖς. Οἱ κύριοι δύνανται νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν ὅτι περιποιούμενοι τοὺς ἐργάτας ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἐργάζονται συμφερόντων, ἀφοῦ καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς παρ' ἡμέραν καταπονουμενοὺς δίδουσι τοιοτοορόπως βραχὺν χρόνον πρὸς ἀνάκτησιν ἐξαντλουμένης ἢ καταβαλλομένης σωματικῆς ἀκμῆς καὶ δυνάμεως. Οὕτω θέλουσιν αἰσθάνεσθαι καὶ τὴν ἐνδόμυχον χαρὰν ὅτι ὑπεβάστασαν τὴν ὑγίειαν τοῦ ὁμοίου, ὅστις ἐργαζόμενος ὑπὲρ αὐτῶν δεόν νὰ ἀπολαμβάνῃ περιποιήσεως καὶ στοργῆς πολλῶν περισσοτέρας βεβαίως τῆς εἰς τὰ ὑποζύγια χορηγουμένης. Καὶ οἱ μὲν ἀρχαῖοι ἐκεῖνοι χριστιανοὶ, κατὰ τὸν θεῖον Ἰουστίνον, διένεμον ἐλεημοσύνας τῷ πάσχοντι καὶ τῷ πτωχῷ κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν κυριακῶν, ἀποστολικὸν φυλάττοντες παράγγελμα (Α' Κορινθ. ιε', 2) ἀκατὰ μίαν σαββάτων ἕκαστος ἡμῶν, παρ' ἑαυτῷ τιθέτω, θησαυρίζων, ὅτι ἂν εὐδοῶται. Τίς δὲ μείζων ἐλεημοσύνη ἢ ἡ περιποίησις τῆς ὑγείας καὶ τῆς σωματικῆς εὐεξίας τῶν ὑπὲρ πλουτισμοῦ ἡμῶν ἐργαζομένων; Ὁ ἀδιαφόρος πρὸς τὸν ὅμοιον φερόμενος, ὁ πρὸς τοὺς πόνους τοῦ πλησίου ἀνάληπτος, ὁ μείζων τοῦ λογικοῦ τὸ ἄλογον ἀγαπῶν δημιουργήμα παριστᾷ ἑαυτὸν ἐστερημένον αἰσθήματος καὶ φρονήσεως· φιλάδελφον δ' ἔργον ἐν τούτῳ τῷ κεφαλαίῳ τῆς κοινωνικῆς ἡμῶν ἀναστροφῆς καὶ πολιτείας οἱ δυνάμενοι καὶ ἀνεπτυγμένοι θέλουσι πράξῃ διδάσκοντες τοὺς ἀστοιχειώτους ὅτι ἀνάπαυσις μιᾶς ἡμέρας εὐαρεστεῖ τῷ Δημιουργῷ, εὐαρεστεῖ δὲ καὶ τῷ δημιουργήματι, εἴτε κύριος τυγχάνει, εἴτε ὑπηρέτης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερὰ Σύνοδος.—Ἐν τῇ χθεσινῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ ἀπεφασίσθη νὰ προσκληθῶσι μέλη τῆς ἱερᾶς Συνόδου, πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ μεταθέντος εἰς τὴν μητρόπολιν Ἰωαννίνων τέως

Πισσιδεΐας κ. Γερασίμου καὶ τοῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος Τραπεζοῦντος κυροῦ Κωνσταντίου, οἱ σεβ. μητροπολίται Πελαγονίας κ. Ἰωακείμ καὶ Ἰκονίου κ. Ἀθανάσιος.

Θεολογικὴ Σχολή.—Προτάσει τῆς ἐφορίας τῆς ἱερᾶς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς, διωρίσθη συνοδικῶς διευθυντὴς αὐτῆς ὁ πανιερ. μητροπολίτης Μελενίκου κ. Εἰρηναῖος, εὐδοκίμως ἄλλοτε διδάξας, μέχρι πρὸ τριετίας, ἐν αὐτῇ.

Ὁρφανοτροφεῖον θηλέων Σινιόδογλου.—Πρόεδρος τῆς ἐφορίας τοῦ Ὁρφανοτροφείου τῶν θηλέων, ἀντὶ τοῦ ἀειμνήστου Τραπεζοῦντος Κωνσταντίου, διωρίσθη συνοδικῶς ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Μαρωνείας κ. Νικόλαος.

Ἠγεμονία Σάμου.—Τῇ κυριακῇ προσήλθεν εἰς ἐπίσκεψιν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἡ Α. Ὑψ. ὁ νέος ἡγεμὼν τῆς Σάμου Κωνσταντῖνος ἐφέντης Καραθεοδωρῇ, τῇ δὲ τρίτῃ ὁ τέως ἡγεμὼν ἐξοχ. Ἰωάννης Βιθυνὸς ἐφέντης, ὃν ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. ἐπεσκέψατο πρότερον ὁ πανοσιολ. Μ. ἀρχιδιάκονος. — Ἡ Α. Θ. Π. ἐπεσκέψατο χθὲς ἀμφοτέρους.

Ἐξαρχία Μετζόδου.—Κατὰ τὴν τελευταίαν τῆς ἱερᾶς Συνόδου συνεδρίαν ἐπεκυρώθησαν αἱ ἐκλογαὶ τῶν νέων ἐπιτρόπων καὶ τῶν ἐφόρων τῆς πατριαρχικῆς ἑξαρχίας Μετζόδου.

Ὀνοματικαὶ ἑορταί.—Τῇ τρίτῃ, 25 λήγοντος, ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης διεβίβασε τῷ τὴν ὀνοματικὴν αὐτοῦ ἑορτὴν ἄγοντι μακαριωτάτῳ πατριάρχῃ τῶν ἀνατολικῶν ἀρμενίων κ. Μαλαχίᾳ τὰς συγχαρπτικὰς ἀδελφικὰς αὐτοῦ προσρήσεις καὶ εὐχὰς διὰ τοῦ πανοσιολ. Μ. πρωτοσυγκέλλου.

Ἅγιον Ὅρος.—Χθὲς, ἑορταζούσης τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ἱερᾶς μονῆς τοῦ ἁγ. Παντελεήμονος, ἡ Α. Θ. Π. νύξατο τηλεγραφικῶς αὐτῇ τὰ δέοντα διαβιβάσας ἅμα καὶ τῷ ἐνταῦθα ἀντιπροσώπῳ τῆς μονῆς τὰς πατρικὰς εὐχὰς αὐτοῦ διὰ τοῦ ἱερολ. δευτερεύοντος. — Τῇ 22 τοῦ μηνὸς τούτου, ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ Σίμωνος Πέτρας, πανηγυρίζουσι ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῆς ἁγίας ἰσαποστόλου Μαρίας Μαгдаλινῆς, ἧς τίμιον κατέχει λείψανον, προεχειρίσθη ἀρχιμανδρίτης ὑπὸ τοῦ παν. μητροπολ. πρώην Σωζοαγαθοπόλεως, εὐμενεΐα καὶ ἀδεία τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ὁ πανοσιολ. ἡγούμενος αὐτῆς κ. Ἰωαννίκιος. — Ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ μηνὸς τούτου διέτριβεν ἐν Θεσσαλονίκῃ, χάριν ὑποθέσεων τῆς ἱε-

ρᾶς αὐτοῦ μονῆς, ὁ πανοσιολ. ἡγούμενος τῆς τοῦ Γρηγορίου κ. Ἰάκωβος. — Ἀφίκετο εἰς Ἅγιον Ὅρος τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα ἐκ Σμύρνης ὁ πανιερ. μητροπολίτης Μιτυλήνης κ. Κύριλλος ἐπὶ προσκυνήσει τῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς μοναῖς σεπτῶν κειμηλίων.

Ἐκκλησιαστ. Μουσικὴ.—Κατὰ τὰς δύο τελευταίας γενικὰς συνεδρίας τοῦ παρ' ἡμῖν Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου, ἐγκριθείσης τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Κανονισμοῦ, τὸ ἔργον ἀνετέθη εἰς ἐπιτροπεΐαν ἐξαμελῆ. Συνελθούσα αὕτη ἐν 5 πολυώροις συνεδριάσει συνεπλήρωσε τὴν ἀναθεώρησιν πολλὰς ἀφαιρέσασα τῶν ἀπραγματοποιήτων ἐπαγγελιῶν τοῦ τέως ἐν ἰσχύϊ Κανονισμοῦ, καθορίσασα αὐστηρῶς τὰ περὶ σπουδῶν καὶ ἀπολυτηρίων ἐξετάσεων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς σχολῆς, τὰ περὶ ἀσφαλίσεως τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος τῶν ἱεροψαλτῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τὰ περὶ ταμείου συντάξεων.

Μητρόπολις Σμύρνης.—Πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ λαμπροῦ σωματοῦ τῆς Σμύρνης «Εὐσεβεΐας» ὅπερ ἀνέλαβε τὴν μισθοδοσίαν τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου τῆς πόλεως ταύτης, ὁ φιλογενὴς κ. Περ. Λουκᾶς προσήνεγκε 50 λίρας, ἐμψυχῶν οὕτω τὸ θεάρεστον ἔργον τῆς Ἀδελφότητος ταύτης, ὅπερ ἔδει νὰ εὕρῃ πλείστους ὅσους τοὺς ὑποστηρικτὰς παρὰ τῇ εὐσεβεὶ κοινότητι τῆς ἐν Ἰωνίᾳ μεγάλῃς πόλεως.

Μητρόπολις Σερρών.—Διέμενον ἐν Θεσσαλονίκῃ κατὰ τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα, χάριν ὑποθέσεων τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, ὁ πανιερ. μητροπολίτης Σερρών κ. Γρηγόριος.

Ἐπισκέψεις.—Χθὲς ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἐπεσκέψατο τὸν ἐν τῷ παρ' ἡμῶν Ἁγιοταφτικῷ Μετοχίῳ διαμένοντα πανιερ. ἀρχιεπίσκοπον Φιλadelphείας κ. Σωφρόνιον. — Τὴν Α. Θ. Π. ἐπεσκέψατο προχθὲς ἡ Α. Ἐξ. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Ἰ. Γρυπάρης, ὃν ἐξ Ἑσπερίας ἐπανελθόντα τῇ παρελθούσῃ ἐβδομάδι ἐπεσκέψατο, κατ' ἐντολὴν πατριαρχικὴν, ὁ πανοσιολ. Μ. πρωτοσύγκελλος, ἐρμηνεύσας τὰς πατριαρχικὰς εὐχὰς καὶ προσρήσεις.

Λόγιοι παρ' ἡμῖν ξενιζόμενοι.—Διατρίβουσιν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει ἀπὸ ἐξ ἡμερῶν ὁ διευθυντὴς τῆς ἐν Κιαισαρείᾳ Ἱερατικῆς Ροδοκανακείου Σχολῆς πανοσιολ. ἀρχιμ. κ. Νεόφυτος Εὐαγγελίδης — ὁ διδάκτωρ καὶ καθηγητὴς τῶν ἱερῶν ἔλλογ. κ. Δ. ΧατζηΔανιήλ, προσερχόμενος ἐκ Βάρνης, ἐνθα ἐπὶ πολυετίαν

εἰργάσθη μετὰ φιλογενείας — καὶ ὁ ἐν Πετροπόλει καθηγητὴς καὶ τμηματάρχης ἐν τῇ αὐτοκρατορικῇ βιβλιοθήκῃ κ. Ἀθανάσιος Παπαδόπουλος Κεραμεύς, Μ. ὑπομνηματογράφος τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας. — Ἐπίσης ἀπὸ τινων ἐβδομάδων παρεπιδημεῖ ὁ ἐλλόγιμ. καθηγητὴς τοῦ πανεπιστημίου τῆς Ὀδησσοῦ κ. Συνόδης Παπαδημητρίου. — Ἀπῆλθε δὲ εἰς Θεσσαλονίκην, βραχὺν χρόνον διαμείνας παρ' ἡμῖν, ὁ ἱερολογ. διάκονος κ. Στέφανος Νούκας διευθυντὴς τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ Μακασλείου Λυκείου.

Σωματεῖα. — Κατὰ τὴν γενομένην χθὲς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις συνεδρίαν τοῦ Ἱστορικοῦ Τμήματος τῆς Μεσαιωνολογικῆς Ἑταιρίας, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ καθηγητοῦ κ. Β. Α. Μυστακίδου, ἀνεγνώσθησαν μέρη τινὰ τῆς περὶ πόλεως καὶ ἐπισκοπῆς Ἀπρω διατριβῆς τοῦ ἐλλογίμου διευθυντοῦ τῆς ἐν Ραιδεστώ ἑλληνικῆς σχολῆς καὶ μέλους ἀντεπιστέλλοντος κ. Γ. Ι. Λαμπουσιζίδου, ἣν αἰτήσῃ τοῦ συγγραφέως ἐκδίδομεν ἐν τῷ παρόντι τεύχει.

Κοινότης Κυδωνιῶν. — Κατ' ἀλληλογραφίαν ἐκ Κυδωνιῶν πρὸς τὴν «Νέαν Σμύρνην», εἰσαχθέντος ἐν τοῖς δημοτικαῖς σχολαῖς τῶν Κυδωνιῶν τοῦ μαθητάτος τῆς γεωργίας μετὰ πρακτικῶν ἀσκήσεων τῶν μαθητῶν, ἡ ἐφορία τῶν σχολείων, μεριμνῶσα περὶ ἐξευρέσεως ἐδάφους καλλιεργησίμου οὐ μακρὰν τῆς πόλεως, περιέχοντος καὶ ποσότητα ὕδατος πρὸς ἀρδουσιν, ὅπως οἱ μαθηταὶ γυμνάζωνται ἐν αὐτῷ καὶ πρακτικῶς εἰς τὴν γεωργίαν, ἀπετάθη πρὸς τοὺς ἀξιότιμους Ἀδελφοὺς Κ. Πανταζοπούλου ζητοῦσαν νὰ παραχωρήσωσιν αὐτῇ ἐπὶ ἐνοικίῳ κῆπον ιδιόκτητον σχεδὸν ἐντὸς τῆς πόλεως κείμενον παρὰ τὸ νοσοκομεῖον. Οἱ φιλοπόλιδες ἀδελφοὶ Πανταζοποιοὶ, βοηθοῦντες εἰς τὰς πρακτικὰς ὠφελίμους ταύτας σπουδὰς τῷ ἔργῳ τῆς ἐφορίας, ἐδωρήσαντο τὸν κῆπον τοῦτον, οὗ ἡ ἀξία ὑπολογίζεται εἰς διακοσίας τουρκικὰς λίρας, εἰς τὰ σχολεῖα Κυδωνιῶν ὅπως χρησιμεύσῃ, δι' ὃν ἐζητήθη σκοπὸν. — Ἐκ τῆς αὐτῆς ἐφημερίδος μαθαίνομεν ὅτι, εἰς μνήμην τῆς ἀποβιώσας αὐτοῦ μητρὸς, ὁ ἀξιότιμος κ. Γ. Μαλέλης ἐδωρήσατο εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς ὀρθοδόξου κοινότητος πεντήκοντα λίρας τουρκικὰς. Ὁ πρεσβύτερος ἀδελφὸς τοῦ δωρητοῦ κ. Γ. Μαλέλης ἐδωρήσατο προηγουμένως πρὸς διδασκαλίαν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ὑπὲρ τὰς χιλιάς τουρκικὰς λίρας.

Μνημόδυνον. — Τῇ προσεχεῖ κυριακῇ ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν ἐν τῷ σεπτῷ πατριαρχικῷ ναῷ τελεῖ τὸ τεσσαρχικὸν ἱερὸν μνημόσυνον τοῦ ἀειμνήστου μητροπολίτου Τραπεζοῦντος κυροῦ Κωνσταντίου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Φιλαδελφείας πανιερ. κ. Σωφρόνιος ἀφίκετο τῇ δευτέρᾳ εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν προερχόμενος ἐξ Ἱεροσολύμων.

Σχολὴ γλωσσῶν Ἰόππης. — Περὶ τῆς σχολῆς ταύτης, ἥς αἱ ἐξετάσεις ἐγένοντο τῇ 25 παρελθόντος ἰουνίου, ἐν τῇ συμνησίκῃ «Ἀμαλθείᾳ» ἐδημοσιεύθη πρὸ μιᾶς ἐβδομάδος ἔκθεσις τοῦ διευθυντοῦ αὐτῆς ἱερομονάχου κ. Παντελεήμονος Ἀθανασιάδου. Ἐκ ταύτης ἐμάθομεν ὅτι ὑπὸ ἐννέα διδασκάλων διδάσκονται ἡ γαλλικὴ, ἡ ἀραβικὴ καὶ ἡ ἀγγλικὴ (ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ), ἡ τουρκικὴ, ἡ ἑλληνικὴ (ὑπὸ τριῶν). τὰ θρησκευτικὰ ἀραβιστί, καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ, καὶ ὅτι μαθηταὶ καὶ διδάσκαλοι μετὰ ζήλου τὸ καθήκον αὐτῶν ἐξεπλήρωσαν· εἰσήχθησαν «δημόσια μαθηματικὰ καὶ διαλέξεις» εἰς πάσας τὰς διδασκομένας γλώσσας· ἐπίσης ἐδιδάχθη ἡ ἐμπορικὴ γεωγραφία καὶ ἡ ἐμπορικὴ ἀριθμητικὴ, εἰσαχθήσεται δὲ κατὰ τὸ σχολικὸν ἐπὶ θύραις ἔτος ἡ λογιστικὴ καὶ καταστιχογραφία καὶ τὸ ἐμπορικὸν δίκαιον, τῆς σχολῆς τῶν γλωσσῶν ἀποβινοῦσης οὕτως ἐμπορικῆς. Οἱ μαθηταὶ κατὰ τὸ λήξαν πρῶτον ἔτος ἀπὸ τῆς συστάσεως ἦσαν 140.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀρχιεπισκοπὴ Πατρῶν. — Ἐγένετο τῇ 9 τοῦ μηνὸς τούτου τὰ ἐγκαίνια τοῦ νέου πτωχοκομείου τοῦ ἐκτὸς τῆς πόλεως ἰδρυέντος διὰ τῶν χρημάτων, ὅσα ἀπῆνεγκεν ἡ πώλησις τοῦ ἐντὸς τῆς πόλεως κτιρίου. Ἐν τῇ συγκινητικῇ τελετῇ τῶν ἐγκαίνιων ἐξεφώνησε λόγον ὁ πρόεδρος τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ κοινωφελοῦς ἀσύλου κ. Α. Φραγγόπουλος πρὸς ὃν ἀπήντησεν ὁ δῆμάρχος Πατρῶν κ. Δ. Βότσης, εὐχαριστήσας συγχρόνως ἐκ μέρους τῆς πόλεως πᾶσι τοῖς εἰς τὴν ἰδρυσιν τοῦ φιланθρωπικοῦ καθεδρύματος συνδραμούσι. Τὸ συνελθὼν ἐν τῇ ἑορτῇ φιλάνθρωπον ἄθροισμα συνεκινήθη μέχρι δακρύων ὅτε εἶδε δημοτικὸν ἄλλοτε δημόσιον ἀγορητὴν καὶ τρόφιμον τοῦ Πτωχοκομείου τὸν κ. Ἡλ. Συνοδινόν, ἀπὸ τοῦ ἐξώστου τοῦ καθεδρύματος, ἐκυτὸν ὡς παράδειγμα ἔχοντα καὶ πειριστῶντα ἐμπραγματῶς πῶς ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ βίῳ ναυαγεῖ καὶ πῶς περιθάλπουσιν αὐτὸν οἱ ἐν τῇ κοινῇ φιλάνθρωποι. — Ἡ ἐπισκοπικὴ ἐπιτροπὴ Πατρῶν ἀντικατέστη διὰ τῶν αἰδес. ἱερέων κκ. Λάμπρου Γεωργακοπούλου οἰκονόμου, σεβαστοῦ καὶ εὐπαιδέτου κληρικοῦ, τοῦ ὑπεργέρου Διονυσίου Θεοχάρη καὶ τοῦ δι' ἀσθένειαν ἐν τῇ μονῇ Ὁμπλοῦ διατελοῦντος πατ' Ἀργυρίου.

(συνέχεια ἴδε ἐν σελίδι 372).

ΠΟΛΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΠΡΩ

(Συμβολή εἰς τὴν ἱστορίαν
τῆς μητροπόλεως Ἡρακλείας).

Ἡ πόλις Ἀπρος, ἐν τῷ τμήματι τῆς ἐπαρχίας Εὐρώπης κειμένη, εἶνε μία τῶν μεσογείων καὶ πολυπληθεστάτων πόλεων τῆς Θράκης σπουδαῖον διαδραματίσασα πρόσωπον κατὰ τὴν μεσέλικκ τοῦ ἔθνους ἱστορίαν.

Τὸ ὄνομα αὐτῆς φέρεται παρηλλαγμένον ὑπὸ τῶν διαφορῶν ἱστορικῶν καὶ χρονολογῶν· διότι οἱ μὲν αὐτῶν Ἀπρον ἢ Ἀπρων ἀρσενικῶς ὀνομάζουσιν, οἱ δὲ Ἀπρον, θηλυκῶς, ἔνιοι δὲ καὶ πληθυντικῶς τοὺς Ἀπρους.

Καὶ ὁ μὲν Πλίνιος ἐν τῇ φυσικῇ αὐτοῦ ἱστορίᾳ θεωρεῖ αὐτὴν ὡς ἀποικίαν ρωμαϊκὴν¹, ὁ δὲ Κωδινός ὡς οἰκιστὴν αὐτῆς ἀναφέρει τὸν Ἀπρον, πενθερόν τοῦ Κάρου ἐπὶ τῶν πρώτων αὐτοκρατόρων τῆς Ρώμης ἀκμάσαντα². Περὶ δὲ τὰ τέλη τοῦ Δ' μ. Χ. αἰῶνος, κατὰ τὴν ὀλεθρίαν ἐπὶ τὴν Θράκην ἐπιδρομὴν τῶν Γότθων καὶ Οὐννων καταστραφείσκα αὕτη μετὰ καὶ πλείστον ἑτέρων πόλεων, ἀνεκτίσθη ὑπὸ Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου καὶ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ μετωνομάσθη **Νέα Θεοδοσιούπολις**. Ἀλλὰ τὸ νέον τοῦτο ταχέως ἐλησμονήθη καὶ εἰς ἀχρηστίαν περιέπεσεν, ἀντ' αὐτοῦ δ' ἐπεκράτησε καὶ αὖθις τὸ ἀρχαῖον. Μόνοι δὲ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς ἐξακολουθοῦσι μέχρι τοῦ Ι' αἰῶνος Θεοδοσιούπολιν αὐτὴν ἀποκαλοῦντες, ἐνῷ ἤδη ὁ κατὰ τὸν στ' μ. Χ. ἀκμάσας Προκόπιος καὶ ἄλλοι ἱστορικοὶ Ἀπρον αὐτὴν ὀνομάζουσι.

Περὶ τῆς θέσεως δὲ τῆς πόλεως ταύτης οὐ μικρὰ παρατηρεῖται διαφωνία παρὰ τοῖς ἱστορικοῖς καὶ γεωγράφοις. Οὕτως· ὁ μὲν Πλίνιος, ὡς εἶδομεν ἄνωτέρω, τοποθετεῖ αὐτὴν παρὰ τὸν Μέλαν ποταμόν, ὅστις ἐκ τοῦ Κουροῦ δάγ πηγάζων ἐκβάλλει εἰς τὸν ὁμώνυμον κόλπον τὸν καὶ Σάρον ἀποκαλούμενον. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν φαίνεται ἀληθές ὡς ἐκ τῶν περὶ τὴν πόλιν ταύτην διαδραματισθέντων εὐχερῶς δύναται τις νὰ πεισθῇ. Ἔτεροι δὲ ὡς ὁ Lupie καὶ αὐτὸς ὁ Κεϊπερτ κατ' ἀρχάς καὶ ἄλλοι τοποθετοῦσιν αὐτὴν, ἐσφαλμένως ἐπίσης, παρὰ τὸ 21 περίπου χιλιόμετρον πρὸς Δ. τῆς Ραιδεστοῦ κείμενόν τουρκικὸν χωρίον Ἰνεδζικ. Ἐνταῦθα ἀληθῶς σώζονται πολλὰ λείψανα ἀρχαίας πόλεως. Ἀλλ' ἐκ τίνος ἐπιγραφῆς, ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ἀνευρε-

θείσης καὶ ὑπὸ πολλῶν λογίων ἀναγνωσθείσης, ἐγένετο γνωστὸν τὸ ἀρχαῖον τῆς πόλεως ἐκείνης ὄνομα, ὅπερ ἦτο Ἰεράπολις, ἥτις κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀντικατέστησε τὸ Νέον Τεῖχος³. Ὡστε οὐδὲ ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ἡδύνατο νὰ κεῖται ἡ Ἀπρος. Πολὺ ὀρθότερον δὲ ὁ Κεϊπερτ μεταβάλλων γνώμην, ἐν τῷ δαπάναις τοῦ ἐθνικοῦ εὐεργέτου Στεφ. Ζαφειροπούλου ἐκδοθέντι ἱστορικῷ γεωγραφικῷ πῖνακι τοῦ Ε' αἰῶνος, τοποθετεῖ τὴν Ἀπρον ἐπὶ τῆς μεγάλης στρατιωτικῆς ὁδοῦ, ἥτις καὶ Ἐγνατία ἐκαλεῖτο, μεταξὺ Γορέλλων καὶ Ραιδεστοῦ. Ἐὰν δὲ Γάρελλα ἢ Γορίλλα εἶνε τὰ Μάλγαρα, ἔπεται ἀναμφιβόλως, ὅτι ἡ Ἀπρος ἔκειτο ἐν ἡ σήμερον κεῖται θέσει τὸ τέσσαρας περίπου ὥρας μακρὰν τῆς καμπούλεως ταύτης καὶ ἐπὶ τῆς εἰς Ραιδεστόν ἀγούσης ἀρχαίας ὁδοῦ κείμενον τουρκικὸν χωρίον Κερμιν.

Τὸ χωρίον τοῦτο, ἐφ' ὕψηλῃς καὶ ἀπόπτου θέσεως κείμενον ὡς σκοπιὰ ἢ φάρος, ἔχει μεγίστην σπουδαίότητα ὑπὸ στρατιωτικὴν ἔποψιν, καὶ φημίζεται διὰ τὸ λαμπρὸν αὐτοῦ κλίμα καὶ τὰ ἄφθονα καὶ ἀξιολογώτατα πόσιμα ὕδατα, οὐ πρὸ πολλῶν ἡτῶν ἦτο κεκλυμένη ἀπάσκα ἡ εὐρεῖα περιοχὴ αὐτοῦ ὑπὸ ἀπεράντων δασῶν. Μέχρι τῆς σήμερον ἔτι σώζονται ἐρείπια τῶν ἀρχαίων τῆς πόλεως τειχῶν, συντρίμματα δὲ ἀγαλμάτων, ἀναγλύφων καὶ ἐνεπιγράφων λίθων εἶνε κατακεχωσμένα ἐν τοῖς τοίχοις τῶν οἰκιῶν, ὧν ἡ περιγραφή καὶ μελέτη διὰ πολλοὺς λόγους τὸ γε νῦν μοι εἶναι ἀδύνατον. Πρὸ πενταετίας δὲ ἀνευρέθησαν ἀγάλματα τινα καὶ ἀνάγλυφα ἀξιόλογα καὶ ἐνεπίγραφοι λίθοι. Πάντα ταῦτα τὰ κειμήλια, ἀπεστάλησαν εἰς τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει αὐτοκρατ. Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον. Μιᾶς μόνης ἐπιγραφῆς ἠτύχησα ν' ἀνέρω παρὰ τινι λογίῳ φίλῳ μου ἐν Μαλγάραις πιστὸν ἀντίγραφον, ἔχον ᾧδε:

ΝΘΑΚΑΤΑΚΗΤΕΩ ΤΗΣ
ΑΚΑΡΙΑΣ ΜΝΗΜΗΣ ΒΟΡΑ
ΙΔΗΣ ΥΕΙΟΣ ΠΑΥΛΟΥ ΤΡΙ
ΒΟΥΝΟΥ ΤΕΛΕΥΤΑ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΩ ΜΑ
ΝΑΙΣΕΙ

Ἡ ἱστορία τῆς πόλεως ταύτης, ὡς καὶ τῶν πλείστον θρακικῶν πόλεων, ὑπὸ ἐρεβώδους καλύπτεται σκότους, οὐδεὶς δὲ τῶν ἡμετέρων καὶ ξένων ἱστορικῶν καὶ γεωγράφων ἠξίωσεν, ἐφ' ὅσον ἐμοὶ γνωστὸν, ὅπως ἰδιαιτέρως ἀσχοληθῇ περὶ αὐτῆς, καὶ διὰ τῆς δαδὸς τῆς ἐπιστήμης διαφωτίσῃ ἡμᾶς, πιστὴν εἰκόνα τῆς

1 Πλινίου Φυσ. Ἱστορ. IV, χΙ.

2 Κωδινός: «Θεοδοσιούπολις ὁ νῦν Ἀπρω, παρὰ τοῦ Ἀπρου πενθεροῦ Κάρου κτισθεῖσα».

3. Ξενοφ. Κύρ. Ἀναβ. Ε' 5. 8.

ἱστορίας αὐτῆς, ὡς διὰ καλιδосκοπίου, παρουσιάζων ἡμῖν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἀνελάβομεν ἐν τῷ μέτρῳ τῶν ἀσθενῶν ἡμῶν δυνάμεων νὰ πρᾶξωμεν ἡμεῖς, ἀπὸ δύο δὲ ἤδη δεκαετηρίδων ἀφιερῶσαμεν τὰς ὥρας τῆς σχολῆς ἡμῶν εἰς τὴν διευκρίνησιν τῆς ἱστορίας διαφόρων θρησκευτικῶν πόλεων καὶ τὴν σύμψηξιν μονογραφικῶν, τοῦτο μὲν ὡς καθήκον ὀφειλόμενον πρὸς τὴν γεννήσασαν καὶ θρέψασαν ἡμᾶς παλαιόφροντα ταύτην χώραν, τοῦτο δὲ, ὅπως παράσχωμεν ἀφορμὴν τοῖς πολλῶν ἡμῶν ἱκανωτέροις καὶ πλείονα μέσα καὶ χρόνον διαθέτουσι φιλομούσοις ὁμογενέσιν, ὅπως, εἰς περικλήσιας μελέτας ἐπιτιθέμενοι, γενναιότερα ἔργα εἰς φῶς ἄγωσι πρὸς κλέος μέγα καὶ ὄφελος καὶ ἐκυτῶν καὶ τῆς ἀγαπητῆς ἡμῶν πατρίδος.

*

Εἶδομεν ἄνωτέρω, ὅτι ἡ πόλις Ἀπρος, ὑπὸ τῶν Ρωμαίων ἀποικισθεῖσα κατὰ τὸν Α' μ. Χ. αἰῶνα, κατεστράφη μετὰ πλείστων ἐτέρων πόλεων καὶ καμῶν τῆς Θράκης καὶ Μακεδονίας ὑπὸ τῶν κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα ἐπιδραμόντων τὰς χώρας ταύτας ἀγρίων σιτιφῶν τῶν Γότθων καὶ Οὐννων, ἀνεκτίσθη δὲ ὑπὸ τοῦ ἀπελάσαντος τοὺς βαρβάρους τούτους ἀπὸ τοῦ βυζαντινοῦ κράτους αὐτοκράτορος Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου, μετονομασθεῖσα ἀπ' αὐτοῦ Νέα Θεοδοσιούπολις. Καὶ ἐφ' ὅσον μὲν ἡμέαζομεν τὸ κράτος καὶ αὐτοκράτορες ἐπιφανεῖς, κοσμοῦντες τὸν περίβλεπτον θρόνον, ἐπέβηλον διὰ τῆς ὑλικῆς καὶ πνευματικῆς τοῦ γένους ἡμῶν ὑπεροχῆς σέβας εἰς τε τοὺς γείτονας ἡγεμόνας καὶ εἰς τοὺς πανταχόθεν εἰσελκύνοντας εἰς τὸ κράτος πολυνύμους ἐχθρούς, ἡ Ἀπρος μετὰ τῶν λοιπῶν μεσογείων τῆς Θράκης πόλεων ἀπήλασε τῆς ποθητῆς εἰρήνης καὶ εἰς πολυανθρωπίαν καὶ πλοῦτον ἐπέδιδεν. Κατὰ δὲ τὸν 5' αἰῶνα, διττοκραθείσης τῆς ἡτυχίας ὑπὸ τῶν ἐπιδραμόντων τὴν Θράκην βουλγάρων καὶ οὐννων, ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Α' ἐπεμψε πρὸς ἀσφάλειαν τῆς Ἀπρου φρουρὰν ἐκ μισθοφόρων λογγοβάρδων¹. Εἰς αὐτὴν δὲ ὡς εἰς ἄσυλον κατέφευγον ὅσοι τῶν ὁμοεθνῶν τούτων ἦσαν δυσηρεστημένοι κατὰ τῆς κυβερνήσεως καὶ νεωτέρων πραγμάτων ἐρχομαι. Οὕτως ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Προκοπίου, ὅτι ὁ Γότθος, γότθος ἀνὴρ, πάλαι δορυλάτος, θυμοειδὴς δὲ καὶ ἄγαν δραστήριος, ἐξορισθεὶς διὰ τὰ κακουργήματα αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος εἰς Αἴγυπτον, κατάρθωσε μετὰ τινος ἔτη νὰ τύχη ὑψηλῆς εὐνοίας καὶ οὕτω νὰ ἐπανακάμῃ εἰς Βυζάντιον. Δι' ἀγνωμοσύνης δ' ἀνταμείβων τὴν ἐπιείκειαν καὶ τὰς πρὸς αὐτὸν εὐεργεσίας τοῦ Ἰουστινιανοῦ,

διωργάνωσε συμμορίαν ἀθλίων τυχοδιωκτῶν ἐν αὐτῇ τῇ πρωτευούσῃ, καὶ καταφυγὼν εἰς Ἀπρον ἐλυμάνετο τὰ μέρη ἐκεῖνα. Σὺν αὐτοῖς δὲ κατελέγετο καὶ ὁ λογγοβάρδος Ἰλδιγισάλ, ὃν ὁ μὲν αὐτοκράτωρ ἐν τοῖς μέγιστα ἐτίμα, ἐμίσει δὲ θανασίμως ὁ ἀρχηγὸς τῶν ξένων μισθοφόρων Αὐδούνος.

Κατὰ τὰ 814, ἐπὶ Λέοντος τοῦ Ἀρμενίου, ὁ ἡγεμὼν τῶν βουλγάρων Κρούμμος διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου ἐπιδραμόντων τὴν Θράκην ἐκυρίευσεν πάντα σχεδὸν τὰ ἐν αὐτῇ φρούρια μικρὰ τε καὶ μεγάλᾳ, ὡς τὸ τῶν Ἀθύρων, Σηλυβρίας, μικρᾶς Νικαίας, Δεβελτοῦ, Δαώνης, Ραιδεστοῦ καὶ δὴ καὶ αὐτὸ τὸ ὀχυρώτατον καὶ ἀπόρθητον θεωρούμενον φρούριον τῆς Ἀδριανουπόλεως, κατισχύσας τῆς ἡρωϊκῆς φρουρᾶς διὰ τοῦ πανδαμάτορος λιμοῦ. Ἐννοεῖται νῦν οἰκοθεν, ὅτι ἡ Ἀπρος δὲν ἠδύνατο νὰ περισωθῇ, ἀλλ' ἔλαθε καὶ αὕτη, δυστυχῶς, σκληρὰν πείραν τῆς βουλγαρικῆς θηριωδίας. Ἀποθνήσκοντος τοῦ Κρούμμου τῷ 814 παρὰ τὴν Ἀρκαδιούπολιν (Λουλι-Βουργάζ), ἀπεδιώχθησαν πανταχόθεν οἱ βούλγαροι καὶ ἐπὶ 90 περίπου ἔτη δὲν ἐτόλμησαν νὰ ἐπιχειρήσωσιν εἰς τὸ βυζαντινὸν κράτος ἐπιδρομὰς.

Αὗται δ' ἀνενώθησαν κατὰ τὸν Ι' αἰῶνα ἐπὶ τοῦ ἐμπειροπολέμου ἡγεμόνος τῶν βουλγάρων Συμεῶν, καὶ συνεχίσθησαν ὑπὸ τῶν ρώσων, ὀδηγουμένων ὑπὸ τοῦ ἰδίου αὐτῶν τσάρου Σφιγτοσλάβου τῷ 970, ὅτε τὰ πάνδεινα ἔπαθεν ἡ ὑπαιθρος χώρα ἀλλ' αἱ ὀχυραὶ πόλεις διέφυγον τὸν ὄλεθρον. τοῦλάχιστον αἱ πλείεσται ἐξ αὐτῶν, ἐν αἷς καὶ ἡ Ἀπρος. Μόνη ἡ Φιλιπούπολις κυριευθεῖσα ὑπέστη τρομερὰν καταστροφὴν καὶ ἡσθάνθη ἀπασαν τὴν ὠμότητα καὶ ἀπανθρωπίαν τῶν ἐπιδρομέων· τούτους δαμάτας καὶ ἐκδιώξας ἀπὸ τοῦ κράτους ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωάννης ὁ Ταμισηκῆς, ἐπὶ ἡγεγας καὶ αὐτὴς τὴν ποθητὴν εἰρήνην. Δυστυχῶς ὅμως αὕτη δὲν διήρκεσεν εἰμὴ 20 μόνον ἔτη, ὅτε καὶ αὐτὴς κραυγαὶ πολέμουστήριζοι ἠκούσθησαν ὑπὸ τῶν βουλγάρων, ὀδηγουμένων ὑπὸ τοῦ ἐμπειροπολέμου καὶ φιλοδόξου αὐτῶν ἡγεμόνος Σαμουήλ. Εἶναι τρομερὰ καὶ ἀνεκδιήγητοι αἱ συμφοραὶ, αἱ ὑπέστη ἡ ἡτυχὴς ἡμῶν χώρα ὑπὸ τῶν βαρβάρων τούτων. Καὶ τὰ μὲν περὶ τούτων ἀνηκοοῦσιν εἰς τὴν γενικὴν ἱστορίαν. Ἐνταῦθα μόνον ἀρκούμεθα νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ἡ Ἀπρος, κυριευθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀγρίων ἐπιδραμόντων, τρομερὰν ὑπέστη δῆωσιν καὶ καταστροφὴν, τῶν κατοίκων δ' αὐτῆς οἱ μὲν ἐσφάγησαν ἀνελθῶς, οἱ δὲ εἰς ἀίχμαλωσιν ἀπήχθησαν. Εὐτυχῶς ὅμως, ὁ αὐτοκράτωρ αὐτοπροσώπως ἐκστρατεύσας, μετὰ δυνάμεις ἀγῶνας ἐπὶ 33 διακέσαντας ἔτη (981—1014), κατάρθωσε νὰ συντρίψῃ τὴν δύναμιν τοῦ ἀντιπάλου νὰ καθάρσῃ τὸ κράτος ἀπὸ τῶν ἀγρίων

1. Προκοπ. Περὶ τοῦ Γότθ. πολέμου βιβλ. Δ', 27.

ἐπιδρομέων καὶ νὰ καταλύσῃ τὸ βουλγαρικὸν βασίλειον, ὅπερ μετεβλήθη εἰς ἐπαρχίαν τοῦ ἀπεράντου βυζαντινοῦ κράτους.

Ἐπὶ 70 περίπου ἔτη ἄκρα ἐπεκράτησεν ἐν Θράκῃ εἰρήνη, αἱ δὲ παθοῦσαι πόλεις ἡδυνήθησαν νὰ ἀνακτήσωνται, ἐν μέρει τοῦλάχιστον, τὴν προτέραν αὐτῶν δύναμιν καὶ λαμπρότητα, νὰ προοδεύσωσι δὲ καὶ εὐδαιμονήσωσιν.

Ἐπὶ Ἀλεξίου κατόπι τοῦ Κομνηνοῦ, στίφη κουμάνων καὶ πετσενέων ἐπέδραμον τὴν Θράκην καὶ Μακεδονίαν, ἐπάγοντα πανταχοῦ τὸν ὄλεθρον. Αἱ ἐπιδρομαὶ αὗται διήρκεσαν ἐπὶ 10 ἔτη, ἤτοι ἀπὸ τοῦ 1086—1096, τὰ πάνδεινα δὲ ἐξ αὐτῶν ὑπέστησαν αἱ ἡμέτεραι χώραι. Ἐπειδὴ δὲ πάντα τὰ κατὰ τῶν ἀτιθάσων τούτων βρβάρων πεμπόμενα στρατεύματα ἐνικῶντο, συνέστησε τελευταῖον ὁ αὐτοκράτωρ τὸ τάγμα τῶν ἀρχοντοπούλων, κατ' ἀπομίμησιν τοῦ ἱεροῦ λόχου τῶν Θηβαίων. Τὸ τάγμα τοῦτο, ἐκ δισχιλίων ἐπιλέκτων νέων ἀποτελούμενον, ὑπέστη πανωλεθρίαν παρὰ τὸ Βουλγαρόφυγον (Βαβὰ-Ἑσκι), οἱ δὲ βρβάροι γυυριῶντες ἐπὶ ταῖς νίκαις ἀπεθρασύνθησαν ἔτι μᾶλλον. Τὰ πάνδεινα ὑπέστη τότε ἡ Ἀρκαδιούπολις, ἡ Χαριούπολις, τὸ Ταυρόκομον καὶ πλείστοι ἄλλαι κομποπόλεις καὶ πόλεις τῆς Θράκης, πᾶσα δὲ ἡ ὑπαιθρος χώρα κατεστράφη ὑπὸ τὰς ὀπλὰς τῶν βρβαρικῶν ἱππῶν. Μόνον ἡ Ἄπρος κατῴρωσε τότε νὰ διαφύγῃ τὸν ἀπειλοῦντα καὶ αὐτὴν κίνδυνον· διότι προλαβὼν κατέλαβε καὶ κατωχύρωσεν αὐτὴν αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος· οὕτω δὲ κατῴρωσε νὰ ἀποκρούσῃ πᾶσας τὰς τῶν πολεμίων ἐφόδους καὶ ματαιώσῃ αὐτάς καὶ σώσῃ τὴν πόλιν ἀπὸ βεδαιῆς καταστροφῆς.

Μετὰ δὲ τὴν ἔλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν φράγκων τῷ 1204, οἱ ἡμέτεροι βλέποντες τὴν μὲν πατρίδα αὐτῶν δεδουλωμένην, τὴν δὲ θρησκείαν τεταπεινωμένην, τὴν δὲ ἐθνικότητα περιυβριζομένην, μῖσος ἔτρεφον ἄσβεστον κατὰ τῶν φράγκων· δὲν ἔπαυον δὲ καρδοκοῦντες τὴν κατὰλληλον εὐκαιρίαν, ὅπως ἐκδικηθῶσιν αὐτούς. Μετὰ δὲ ὅμως τῶν ἐπιφανῶν ἐλλήνων εἰς μόνον διετέλει πιστὸς φίλος τοῦ αὐτοκράτορος Βαλδουίνου ὁ ἐκ Διδυμοτείχου ἔλκων τὸ γένος Θεόδωρος Βρανῆς. Ἀμείβων δ' ὁ αὐτοκράτωρ τὴν πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν αὐτοῦ ἐπέτρεψε τὸν μετὰ τῆς Ἀγνῆς, ἀδελφῆς τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίης Φιλίππου Αὐγούστου καὶ χήρας τῶν αὐτοκρατόρων Ἀλεξίου τοῦ Β' καὶ Ἀλεξίου τοῦ Γ', γάμον, καὶ παρεχώρησεν αὐτῷ ὡς τιμᾶριον τὴν πόλιν Ἄπρον. Ἐν τῇ πόλει δὲ ταύτῃ ἀποσυρθέντες οἱ δύο ἔρασαν ἐν ὀλβιότητι διήρχοντο τὸν βίον. Ἀλλ' ἡ ἀμείλικτος Ἄπη διετάρχεε τὴν εὐ-

τυχίαν τῶν ἔραστῶν· διότι ἡ σκληρότης καὶ ἀπανθρωπία τῶν φράγκων κυβερνητῶν καὶ ὁ φανατισμὸς καὶ ἡ μισαλλοδοξία τοῦ λατινικοῦ κλήρου, πειρωμένου ὅπως ἐξανγκάσῃ τοὺς ὀρθοδόξους ν' ἀναγνωρίσωσι τὸ πρωτεῖον τοῦ πάπα, διήγειρε γενικὴν ἀγανάκτησιν, ἥτις ἐξεργάγη εἰς φανεράν ἀνταρσίαν. Τὸ σύνθημα ἔδωκεν ἡ Ἀδριανούπολις καὶ τὸ Διδυμοτείχον, ὧν οἱ κάτοικοι, ἐν τῇ ἀγανακτήσει αὐτῶν, λησμονήσαντες ὅσας ἄλλοτε ὑπέστησαν συμφορὰς ὑπὸ τῶν βουλγάρων, συνεμάχησαν μετ' αὐτῶν, καὶ ἀνεγνώρισαν τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν Ἰωαννίτσην ὡς ἀρχηγὸν αὐτῶν. Ἐντεῦθεν ἡγέρθη δεινὸς ἀγὼν, ὅστις μετὰ μανίας καὶ ἐμπαθείας ἐκκτέρωθεν διεξαγόμενος, ἀπέβη ὀλεθριώτατος εἰς ἡμᾶς, ὧν τὴν χώραν εἶχε θέατρον, ἔπαθλα δὲ τὰ ἀγαθὰ τῶν κατοίκων. Φονευθέντος ὅμως τοῦ Βαλδουίνου ἐν τῇ πρὸ τῆς Ἀδριανουπόλεως συγκροτηθείσῃ τῷ 1205 φονικωτάτῃ μάχῃ, ὁ διαδεχθεὶς αὐτὸν ἐμπειροπόλεμος ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἑρρίκος, θελὼν νὰ ὑποτάξῃ τὰς ἀποστατησάσας πόλεις, ἔπεμψε κατ' αὐτῶν ἀποσπάσματα σιδηροφράκτων ἱπποτῶν, αὐτὸς δὲ κατὰ λαβὼν τὴν Ἀρκαδιούπολιν, διηυθύνθη κατὰ τῆς Ἄπρου, ἔνθα διέπραξε τὰ φρικωδέστατα τῶν δεινῶν· διότι κυριεύσας ἐξ ἐφόδου τὴν πόλιν, τοὺς μὲν κατοίκους δίκην ποιμνίων ἢ βουκολίων παρέδωκεν εἰς σφαγὴν, ἄλλους δ' αἰχμαλωτίσας καὶ πολυειδῶς βασανίσας, παρέδωκε τέλος τοῖς εἰς βοήθειαν αὐτοῦ χάριν λαφυραγωγίας ἐλθούσι βλάχοις. Περιαγόμενοι δὲ οἱ ἀτυχεῖς ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, προσεπάθουν ν' ἀνεύρωσι τὰ πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἐκείνων ἐλευθερίας λῦτρα. Ἄλλοι δὲ ἐν ταῖς ἀπαγωγαῖς ταύταις νοσηλείᾳ σώματος προσπλάισαντες, ἢ τῷ τῆς ὁδοιπορίας μήκει ἐκτονωθέντες, τῆς τροχληκατίας ἀνιέμενοι οὐ μὲν οὖν ὡς ὁμόπιστοι φθινύθην εἰῶντο καὶ παρακατατίθεσθαι μόρῳ φυσικῇ τὴν ψυχὴν, ἀλλ' ἀπειδειροτομοῦντο ξίφεσιν, εἴτε μὴν κατὰ σπλάγγων βρβαίαν ἐδέχοντο τὴν πληγὴν. Ταῦτα μετὰ ψυχικοῦ ἄλγους διηγείται Νικήτας ὁ Χωνιάτης, σύγχρονος καὶ λίαν ἀξιόπιστος συγγραφεὺς.

Ἐν τούτοις μετὰ πάροδον ὀλίγου χρόνου ἐπανελθόντων τινῶν ἐκ τῶν ἀτυχῶν κατοίκων εἰς τὴν Ἄπρον καὶ ἀρχαμένων νὰ ἐπιδίδωνται καὶ αὐθις εἰς τὰ εἰρηνικά αὐτῶν ἔργα, τρομερὰ ἡγέρθη καὶ πολλῇ τῆς προηγουμένης ἀπαισιωτέρα ἀνὰ πᾶσαν τὴν Θράκην καὶ Μακεδονίαν πολεμικὴ θύελλα, ἐκ βορρᾶ ἤδη ἐπερχομένη. Ὁ ἐπὶ ὁμότητι δηλαδὴ καὶ ἀπανθρωπία διαβοηθεῖς ἡγεμῶν τῶν βουλγάρων Ἰωαννίτσης ἰδὼν, ὅτι μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ λατινικοῦ στρατεύματος παρὰ τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Βαλδουίνου,

οὐδεμία τῶν ἀνατολικῶν πόλεων ἤθελε ν' ἀναγνωρίσῃ αὐτὸν ὡς ἡγεμόνα καὶ νὰ δεχθῇ βουλγαρικὴν φρουράν, ἐξεμάνῃ, καὶ ἐπιθυμῶν νὰ ἐκδικηθῇ τοὺς Ἕλληνας δι' ὅσα οἱ ὁμόφυλοι αὐτοῦ ἄλλοτε ὑπέστησαν ὑπ' αὐτῶν καὶ ἰδίᾳ ὑπὸ τοῦ Βασιλείου τοῦ Β', ἀπεφάσισε νὰ κατὰστρέψῃ πᾶν τὸ ἑλληνικόν, ὀνομάσας ἑαυτὸν Ρωμαιοκτόνον. Πέμψας ὅθεν κατὰ τῆς Θράκης καὶ Μακεδονίας ἀπειράριθμα στίφη σκυθῶν καὶ κομάνων, νικήσας δὲ καὶ ἀποδιώξας πανταχόθεν τοὺς φράγκους, τραμερὰν ἐπήνεγκε κατὰστροφὴν εἰς τὴν τόσῳ δεινῶς δοκιμασθεῖσαν χώραν. Ἀπὸ τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Αἰγαίου μέχρι τοῦ Αἰμοῦ δὲν ἐβλέπε τις ἢ καπνίζοντα ἐρείπια. Αὕτῃ ἡ Φιλιππούπολις κυριευθεῖσα ὑπέστη τὰ πάνδεινα. Τότε κατεστράφησαν ὑπὲρ τὰς 100 πόλεις καὶ ἀκμῶσαι κωμοπόλεις τῆς Θράκης, ὡς ἡ Δελβετός, μικρὰ Νίκαια, Πλωτινούπολις, Ταυρόκωμον, Βήρα, Τρξιανούπολις, Πάνιδον καὶ ἄλλαι, ὧν ὀλίγαι μόνον κατάρθωσαν νὰ ἀναγεννηθῶσιν ὡς ὁ φοῖνιξ ἀπὸ τῆς τέφρας αὐτῶν, αἱ πλεῖστοι ὅμως διέμειναν καὶ διαμένουσιν ἡρειπωμένοι, ὡς μνημεῖον αἰώνιον τῆς θηριωδίας καὶ βαρβαρότητος τῶν ἐπιδρομῶν. Ἐννοεῖται δ' οἰκοθεν, ὅτι ἡ Ἀπρος, ἡ μόλις συνελθοῦσα ἀπὸ τῆς κατὰστροφῆς τοῦ προηγούμενου ἔτους, δὲν ἠδύνατο νὰ ἀντιτάξῃ γενναίαν ἀντίστασιν «ἀλλ' αὐτοβοεῖ κυριεύσαντες αὐτὴν οἱ βάρβαροι, τὰ μὲν τείχη καθεῖλον, τοῦ δὲ ἐνότος πλήθους μέρος μὲν ἀπέκτεινον, μέρος δὲ ἀπήγαγον εἰς λαφυροπωλησίαν συνδούντες καὶ τὰς χεῖρας ἀποστρέφοντες· πολλοὺς δὲ καὶ πυρὶ παραδίδουσιν νικῶντες, οὐ μὴν καὶ τὰς νίκαις ἀνθρωπίνως χρώμενοι»¹.

Ἀνακτηθείσης δὲ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου καὶ ἐκδιωχθέντων πανταχόθεν τῶν φράγκων, ἄκρα ἐπεκράτησεν εἰρήνη ἐπὶ σείραν ἔτων ἀνὰ τὰ δεινῶς δοκιμασθέντα μέρη ταῦτα, πολλάι δὲ τῶν κατὰστροφῶν πόλεων ἤρξαντο καὶ αὐθις νὰ συνοικίζωνται καὶ ἀναθάλλωσιν. ὧν μία καὶ ἡ Ἀπρος. Τεκμηριώμεθα δὲ τοῦτο εὐλόγως ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἐν τῇ πολίχνῃ ταύτῃ (καθὼς τούτεῦθεν ὀνομάζουσιν αὐτὴν οἱ ἱστορικοὶ) ἐγεννήθη κατὰ τὸ ἔτος 1283 ἢ 1284 ὁ Ἰω. Καλέκας, ὅστις ἐν ταῖς τάξεσι τοῦ ἱεροῦ κλήρου κατὰσχθεὶς, μέγα ἤρξατο κλέος ἐπὶ σοφίᾳ καὶ πολιτικῇ περινόᾳ, ἐφ' ᾧ καὶ πρεσβύτερος ἐκλεχθεὶς τοῦ αὐτοκρατορικοῦ παλατίου, κατάρθωσεν τῷ 1334 νὰ ἐκλεγῇ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, κυβερνήσας τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὁλκήδα μετὰ πολλῆς συνέσεως ἐπὶ 14 ὅλα ἔτη ἥτοι ἀπὸ τοῦ 1334—1348².

Περὶ τὰς ἀρχὰς δὲ τοῦ ΙΔ' αἰῶνος, ὅτε ἡ ληστρικὴ ἐταιρεία τῶν κατὰλάνων, ἐκμανεῖσα ἐπὶ τῇ ὑπὸ τῶν Ἀλανῶν ἐν Ἀδριανουπόλει δολοφονίᾳ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῆς Ρογέρου, ἐκήρυξεν ἄσπονδον καὶ ἀκήρυκτον πόλεμον κατὰ τοῦ βυζαντινοῦ κράτους, ἡ ὅχυνά καὶ εὐλίμενος Καλλιόπολις, ἥς ἐσφάγησαν πάντες οἱ κάτοικοι μὴδ' αὐτῶν τῶν νηπίων ἐξαίρουμένων, ἐξελέγη ὡς ὁρμητήριο. Ἐντεῦθεν δ' ὁρμώμενοι ἐκυρίευσαν ἄλλας τε πόλεις καὶ φρούρια μεσόγεια καὶ παράλια καὶ δὴ καὶ τὴν Πέρινθον (28 μᾶτου 1305) ἥς ἐσφάζαν ἡδηδὸν τοὺς κατοίκους. Κυριεύσαντες δὲ καὶ τὴν Ἀπρον δὲν ἐδείχθησαν εὐλαδέστεροι πρὸς τοὺς ἀτυχεῖς αὐτῆς κατοίκους. Ὁ αὐτοκράτωρ Μιχαὴλ μὴ στερούμενος προσωπικῆς ἀνδρείας, ἀναλαβὼν τὰς θρακικὰς καὶ Μακεδονικὰς δυνάμεις καὶ μετ' αὐτῶν ὅσαι φάλαγγες ἦσαν ἐκ μισθοφόρων μαρσαγετῶν καὶ τουρκοπόλων, ἐστράτευσε κατὰ τῶν ἀγρίων τούτων ληστῶν. Μάχης δὲ κρατερᾶς συγκροτηθείσης παρὰ τὴν Ἀπρον ἐνίκηθησαν οἱ ἡμέτεροι, ὁ δὲ Μιχαὴλ τετρωμένος καὶ αὐτὸς βαρύνως, μόλις κατάρθωσε νὰ διαφύγῃ τὸν ὀλεθρὸν διασωθεὶς εἰς Διδυμότειχον. Αἱ συνέπειαι τῆς μεγάλης νίκης ταύτης τῶν κατὰλάνων ἦσαν ὀλεθριώταται ἡμῖν. Ἡδη διέτρεχον οἱ κακούργοι ἀδεῶς πᾶσαν τὴν Θράκην, αἰματηρὰ πανταχοῦ ἀφίνοντες ἔχνη τῆς διαβάσεώς των. Ἐν Ραιδεστῷ, ἔνθα εἶχον θανατωθῇ προηγουμένως τινὲς τῶν τῆς συμμορίας ταύτης, ἐσφάζαν οἱ ὁμογενεῖς αὐτῶν πρὸς ἀντεκδίκησιν ἄνδρας, γυναῖκας καὶ παῖδας, καὶ κατέστησαν αὐτὴν ὁρμητήριον, διὰ τὸ ἐπὶ κλίρον τῆς θέσεως. Πᾶσαν τὴν μεσόγειον Θράκην διήλθον διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου, ἥτις ἄλλως τε εἶχεν ἐγκυκλιεθῇ εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἀτιμάστων τούτων ληστῶν ὑπὸ τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ, ὅστις ἐφρόντισε μόνον ὅπως ἀσφαλίῃ δι' ἐπαρκῶν φρουρῶν τὸ Διδυμότειχον, Ἀδριανούπολιν καὶ Τσουρουλόν. Ἀνεκδιήγητοι ὑπῆρξαν αἱ διαπραχθεῖσαι παρὰ τῶν κακούργων τούτων ἐνταῦθα ὀμότητες, κατ' αὐτὴν τῶν δυτικῶν τὴν ὁμολογίαν. Αἱ πόλεις ἀλληλοδιαδόχως κυριευόμεναι ἐλεηλατοῦντο καὶ κατηδραφίζοντο. Ἐν μιᾷ μὲν ἐπιδρομῇ ἐσφάγησαν περὶ τοὺς 5,000 χωρικούς εἰς τὰ πλησιέστερα τῆς πρωτευούσης χωρία· αἱ γυναῖκες καὶ οἱ παῖδες ἐξηνδραποδίζοντο, ἡ δὲ Καλλιόπολις μετεβλήθη εἰς μέγα ἐμπορεῖον δούλων. Οὕτως ἐζήτην οἱ κατὰλάνοι ἐπὶ δύο ἔτη ἐν Θράκῃ (1305—1307), πράττοντες ὅ,τι ἤθελον ἤθελον δὲ τὸ πᾶν. — Τῆς τύχης τῶν λοιπῶν κατοίκων τῆς ἀτυ-

1. Νικήτας Χωνιάτης.

2. Μ. Γεδεών, Πατριάρχ., Πέναιες, σελ. 420—422.

1. Νικήτ. Γρηγ. τομ. Α' ζ', σελ. 229, 248. — Κ. Παπαρηγοπούλου τομ. Β' σελ. 203—204.

χοῦς χώρος μετέσχον ἐννοεῖται καὶ οἱ ἐν Ἀπρω οἰκοῦντες.

Κατὰ δὲ τὸν ὀλέθριον ἐμφύλιον πόλεμον, τὸν μετὰ μανίας καὶ πείσματος ἀνηκούστου διεξαχθέντα μεταξὺ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ ἐγγόνου αὐτοῦ Ἀνδρονίκου τοῦ Γ', ὁ Συργιάννης ὁ μετὰ τοῦ Ἰω. Καντακουζηνοῦ πρωταίτιος πασῶν τῶν συμφορῶν «συκοφαντεῖσθαι πάλιν ἰσχυρισάμενος, τοῦ βασιλέως Ἀνδρονίκου τοῦ νεωτέρου ἐπιτρέψαντος, πρὸς ὅς ἐπετρόπευε τῆς Θράκης πόλεις ἀπῆλθε· δύο δ' ἐξ αὐτῶν, τὸν Ἀπρων καὶ τὴν Γαρέλλαν φρουραῖς κατασχὼν καὶ τὰλλα ἀσφαλισάμενος, ὥς τε ἔχειν πρὸς πολιορκίαν ἀντέχειν, ... ἀπέστη πρὸς τὸν πρεσβύτερον βασιλέα νοεμβρίου μηνός. Ἄμχ δὲ τῷ τοῦτον ἐπιβῆναι Βυζαντίου καὶ ὁ τῶν βασιλέων πόλεμος φανερώς αὐθις ἀνερίπτετο». . . Ἐνθὶ δὲ ὁ νέος βασιλεὺς ἐν Διδυμοτείχῳ διῆγε «τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος ὁ Συργιάννης ἐξ Ἡρακλείας εἰς Βυζάντιον ἔλθων καὶ τὴν στρατιάν παῶν παραλαβὼν εἰς τὰς ἐπὶ Θράκης ὑψηλούς τῷ νέῳ βασιλεὶ πόλεις ἐξῆλθε. Καὶ πρῶτον μὲν εἰς Ἀπρω καὶ Γαρέλλαν, μὴ ἀποστῶσι δεδοικώς πρὸς βασιλέα τὸν νέον, φρουρὰν ἀπέστειλε πεζὴν ἄμχ καὶ ἱππικὴν ὥς ἂν ἀντέχοιεν πρὸς τὰς ἐκ Διδυμοτείχου ἐφόδους· ἔπειτα εἰς Ραιδεστόν ἔλθων κατέσχεν αὐτήν, πείσας τοὺς φρουρούς· ἐκεῖθεν δ' εἰς Βιζύην καταδραμὼν καὶ ληίσάμενος τὰ περὶ αὐτὴν ἦλθεν εἰς Σεργέντζιον καὶ κατέσχε καὶ αὐτὸ προσχωρήσαν». . . Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ὁ νέος βασιλεὺς ἀφ' οὗ ἐξωκονόμησε τὰ ἀναγκαζοῦντα αὐτῷ διὰ τὸν πόλεμον χρήματα «ἐξελθὼν ἐβουλεύετο μετὰ τῶν ἐν τέλει, εἰ χρὴ πρότερον ἐπὶ Ἀπρω καὶ Γαρέλλαν ἢ ἐπὶ τὰς ἀφιστηκυίας παρρωτέρω τῶν πόλεων ἔλθειν. . . . ἐδόκει δὲ ἐπὶ Ἀπρω ἔλθω· πρῶτον καὶ ἄρκατες ἐκ Διδυμοτείχου, ἐπεὶ πάντα περσεύετο, καὶ πρὸς τὸ μισθοφορικὸν τὸ χρυσίον διανεμήθη, ἦλθον ἐπὶ Ἀπρω. Στρατοπεδευομένων δὲ ἐκεῖ, πέμψας ὁ βασιλεὺς ἡσπάζετο τοὺς ἐπὶ τῶν τειχῶν καὶ ἐπεχείρει παρακλιθῆναι τὸ πόλισμα πείθειν· ἐπεὶ δὲ μὴ λόγοις ἑώρα πείθειν δυνατὸν ὃν ὁ βασιλεὺς κλίμακας ἐκέλευσεν ἐτοιμασθῆναι ὥς τὴν ὑπερρίαν ἐπομένης τειχομαχίας. . . Γενόμενης δὲ κρατερᾶς τειχομαχίας, ὑπερέχοντες καὶ τοῖς τείχεσι τὰς κλίμακας προσερίσαντες, τὸ πόλισμα εἶλον καὶ διήρπασαν αὐτό. Δείσας δὲ ὁ βασιλεὺς μὴ πάντων χρημάτων διαφθαρέντων ἀνάστατος γένηται ἡ Ἀπρω, ἐκέλευσε τοὺς κερπούς μὴ διαφθεῖρειν, ὅπως ἔχοντες ἀφορμὰς οἱ Ἀπριοὶ τοῦ ζῆν μὴ ἐκλίπωσι τὸ ἄστυ. Ἐξ δ' ἡμέρας μετὰ τὴν ἄλωσιν στρατοπεδεύσαντες ἐν Ἀπρω, τῇ ἐβδόμῃ ἄρκατες ἐστρατοπέδευσαν ἐν Γα-

ρέλλῃ (Μαλγάρους)· οἱ ταύτην δ' οἰκοῦντες εἴτε εὐνοῶς διακείμενοι πρὸς τὴν βασιλέα, εἴτε καὶ παρὰ τῶν Ἀπριῶν διδασθέντες σωφρονεῖν, ἄμχ τῷ προσκληθῆναι παρέδοσαν ἐκ τοὺς ἄμχ. . . Ἄρκα δ' ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς Ραιδεστόν· προσχωρήσαντων δὲ καὶ τῶν Ραιδεστηνῶν, ἦλθεν εἰς Σεργέντζιον· προσχωρήσαντος δὲ καὶ αὐτοῦ, τὴν πρὸς Σηλύβριαν ἦει. . . . » Ταῦτα αὐταῖς λέξεσι διηγεῖται ὁ ἕτερος τῶν ἡρώων τοῦ ὀλεθρίου τούτου δράματος Ἰω. ὁ Καντακουζηνός ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ τῆς ἐαυτοῦ συγγραφῆς.

Τῷ 1361 ὑπετάγη καὶ ἡ πολίχνη αὕτη μετὰ πασῶν τῶν μεσογείων τῆς Θράκης πόλεων ὑπὸ τῶν Ὀσμανιδῶν, τῶν παρακολουθούτων τὸν Καρατζιζ-Χαλήλ¹, ἀπὸ δὲ τῆς ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ γνωστῆς ἐπαρχίας Κερμιν μετωνομάσθη καὶ ἡ Ἀπρος Κερμιν.

Τὸ ὄνομα τοῦτο ἔλαβον διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους καὶ ἕτεροι ἐν Θράκῃ κωμοπόλεις καὶ κῶμαι. Ἐκτοτε δὲ διέμεινεν ἐν ἀσημότητι, οὐδεμιᾶς διαφέρουσα τῶν ἀπειραρίθμων γεωργικῶν κωμῶν, τῶν ἀνὰ τὴν ἀχανῆ Ὀθωμανικὴν αὐτοκρατορίαν ἐγκτεσπαρμένων, ὑπαγομένη εἰς τὴν ὑποδιόκησιν Μαλγάρων καὶ ἀριθμουσα σήμερον ὑπὲρ τὰς 50 ὀθωμανικὰς οἰκογενείας.

*

ὑπὸ ἐκκλησιαστικὴν ἔποψιν ἡ Ἀπρος ὑπήγετο ὑπὸ τὸν μητροπολίτην Ἡρακλείας, ἀποτελοῦσα μετὰ 13 ἐτέρων πόλεων τὴν ἐπαρχίαν Εὐρώπης, κατὰ δὲ τὸν Θ' αἰῶνα ἀνυψώθη εἰς μητρόπολιν.

Ἐκ τῶν ἐπισκόπων αὐτῆς, ἐλλείπει τῶν ἀναγκαίων πηγῶν, μνημονεύμεν τοὺς ὑπὸ τοῦ Le Quien ἀναφερομένους, οἵτινες εἶναι οἱ ἐξῆς:

Α'. Ὁ Βαθύλας. Οὗτος ἀναφέρεται ἐν τινι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Λέοντα τὸν Θράκην (457—474) ἀποσταλίσῃ ὑπὸ ἐπαρχικῆς συνόδου ἐπιστολῇ, ἐν ᾗ ὑπέγραψε: Βαθύλας ἐπίσκοπος νέος Θεοδοσιουπόλεως τῆς Εὐρώπης.

Β'. Ἀνδρέας· παρευρεθεὶς ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ πατριαρχοῦ Μηνᾶ ἐν Κωνσταντινουπόλει συγκληθείσῃ συνόδῳ.

Γ'. Ἰωάννης· ὅστις παρευρεθεὶς ἐν τῇ κατὰ τῶν εἰκονομάχων Ζ' Οἰκουμένης Συνόδῳ τῷ 787 ὑπέγραψεν: Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀπρου.

Δ'. Σάββας· οὗτος λαβὼν μέρος ἐν τῇ πρὸς ἀποκατάστασιν τοῦ ἱεροῦ Φωτίου κατὰ τὸ ἔτος 879 συνόδῳ, ὑπέγραψεν: Ὁ ἀρχιεπίσκοπος καὶ μητροπολίτης Ἀπρου Σάββας.

1. Τούτου ὁ τάφος σώζεται ἐν τῷ ὁμωνύμῳ χωρίῳ οὐ μακρὰν τῶν Μαλγάρων κειμένη καὶ προκαλεῖ κατ' ἔτος πλήθη προσκυνητῶν.

Ε'. Στρατήγιος. Οὗτος, παραστὰς ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἀλεξίου τῷ 1027 συγκληθείσῃ ἐκ 16 μητροπολιτῶν καὶ 5 ἀρχιεπισκόπων συνόδῳ, ὑπέγραψεν ἐν τῷ ὑπὸ ταύτης ἐκδοθέντι ὑπομνήματι «περὶ τῶν διὰ δωρεᾶς λαμβανόντων μοναστήρια» κλπ. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀπρου Στρατήγιος¹.

ΣΤ'. Ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ πατριαρχοῦντος Νικολάου τοῦ Γραμματικοῦ (1084—1111) παρεχώρησεν οὗτος τῷ Ἀλεξίουπόλεως σχολάζοντι καὶ τὴν Ἀβυδὸν, εἴτα δὲ καὶ τὴν Ἀπρον.

Ζ'. Ἐν τῇ ἐπὶ Λουκά τοῦ Χρυσοβέργη, οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, τῇ 10 μαρτίου 1166 συγκληθείσῃ ἐν Κωνσταντινουπόλει συνόδῳ, συνεδριάζοντων ἀρχιερέων 27 μετὰ τοῦ πατριάρχου, ἀπεφασίσθη «περὶ τοῦ μὴ ἀφαρπάζεσθαι τοὺς κληρικούς τὰ ταῖς ἐκκλησίαις ἢ ἐπισκόποις τελευτῶσιν ἀνήκοντα». Μεταξὺ τῶν 27 ἀρχιερέων ἦτο καὶ ὁ Ἀπρου.

Η'. Ρωμανός· ἀκμάσας ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Θεοδοσίου τοῦ Α', παρευρέθη ἐν τῇ κατὰ τὸ ἔτος 1179 συγκληθείσῃ ἐν Κωνσταντινουπόλει συνόδῳ καὶ ὑπέγραψεν: Ὁ ἱερώτατος μητροπολίτης Ἀπρου, ἀδελφός καὶ συλλειτουργός τῆς ἡμῶν μετριότητος Ρωμανός ὁ Ἀρτάδαδδος.

Θ'. Ἰωσήφ 1324 καὶ μικρὸν κατόπιν. Τῷ 1318 κατὰ νοέμβριον, ὁ αὐτοκράτωρ ἔδωκε τὴν τιμὴν καὶ στάσιν τοῦ Εὐχαίτων τῷ Ἰωσήφ τούτῳ (σελ. 89—91 Miklosich καὶ Mueller τόμ. Α', Acta Patriarchatum), εὐρών ἄνδρα ἀρετῇ τε καὶ λόγῳ κεκοσμημένον, πλήρη τε παιδείας καὶ πνευματικῆς συνέσεως.

Ι'. Χαρίτων. Ἐν ἔτει 1346 πάντες οἱ μητροπολίται ἐπὶ τῆς αὐτοκρατείας Ἀννης ἐπέδωκαν λίβελλον κατὰ τοῦ ἐκ τῆς πόλεως Ἀπρου καταγομένου πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Κελέκα, ὡς μὴ εὐνοοῦντος τὸν Γρηγόριον Παλαμῆν. Ἐν αὐτῷ δὲ ὑπέγραψε καὶ ὁ Χαρίτων οὗτος: Ὁ μητροπολίτης Ἀπρου Χαρίτων καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τοῦ Εὐχαίτων.

ΙΑ'. Γαβριήλ. Τῷ 1351, μηνὶ αὐγούστῳ, ἐπὶ Ἰω. τοῦ Παλαιολόγου καὶ Ἰω. Καντακουζηνοῦ τῶν αὐτοκρατόρων, ἐν τῇ κατὰ Βαλαάμ καὶ Ἀκινδύνου συνόδῳ, παρευρεθείς καὶ ὁ ἐπίσκοπος Ἀπρου ὑπέγραψεν: Ὁ ταπεινός μητροπολίτης Ἀπρου Γαβριήλ ὑπερτιμὸς καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τοῦ Εὐχαίτων.

Γ. Ι. ΛΑΜΠΟΥΣΙΑΔΗΣ
Διευθυντὴς τῶν Ἑλλήν. Σχολῶν Ραιδεστού

1. Μ. Γεδεών Πατριαρχ. Πίνακες· σελ. 318.

ΕΚ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΤΩΝ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ

ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ*

Τοιαῦτά εἰσι τὰ βοηθήματα, ἃ συντρέχουσιν ἡμῖν εἰς ἐπίλυσιν τινὰ τῶν ἀποριῶν ἡμῶν περὶ τοῦ χρόνου τοῦ προβιβασμοῦ τῶν ἐπισκοπῶν καὶ ἀρχιεπισκοπῶν εἰς μητροπόλεις. Τὸ 286 ἰδν-ριτικὸν χάρτινον εἰς φύλλον (δίστηλον) χειρόγραφον, κατὰ τὴν ΙΣΤ' ἑκατονταετηρίδα γραφέν, περιέχει καὶ τὰς ἐξῆς τρεῖς σπουδαίας εἰδήσεις, ἃς καλὸν ἵνα λάβωμεν ὑπὸ σημείωσιν

167a—16'—« ἡ Μονεμβασία προεβιβάσθη καὶ ἐτάχθη μετὰ τὴν Ἀνδριανούπολιν· νῦν δὲ τόπον ἔχει τοῦ Ἀγκύρας ».

167a—10'—« ἡ Ποντοπράκλεια ἐπισκοπὴ ἦν τοῦ Κλαυδίουπόλεως· καὶ διὰ τὸ ὑπὸ ἐθνῶν ἐκείνην κατασχεθῆναι, ἐτιμήθη αὕτη εἰς μητρόπολιν ἀντ' ἐκείνης ».

167a—μ'—« ἡ Τραπεζοῦς· ὕστερον ἐδόθη αὐτῇ ὁ τόπος τῆς Ἐφέσου ».

Ἐπίσης δὲ καὶ αἱ δύο κατόπιν εἰδήσεις εἰσὶ σπουδαῖαι. Ἐν ταῖς ὑπὸ τὸν Κυζίκου μητροπολίτην ἐπισκοπαῖς ἀριθμῶν ὀγδόην τὴν τῆς Ἀβύδου προστίθουσιν ὅτι «ἐτιμήθη εἰς μητρόπολιν»—δεκάτην καὶ τρίτην δ' ἀναφέρων τὴν Μελλιτούπολιν βεβαίῳ ὅτι «ἐτιμήθη εἰς ἀρχιεπισκοπὴν». Καὶ ταῦτα μὲν κατωτέρω χρησιμεύουσιν ἡμῖν· ἐπειδὴ δὲ τὸ χειρόγραφον 286 καὶ ψιλὴν τινὰ παρατίθουσιν ἀναγραφὴν τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλ' ἀκριβῆ, ταύτην μὲν ἐν ὑποσημείωσει ἐκδίδωμι· παρατηρῶ δὲ περὶ

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 591 τοῦ ΚΕ' τόμου.

1. ἡ ἀναγραφὴ ἐκτείνεται ἀπὸ φύλλου 173a—175b ἐν φύλλῳ δὲ 175b ἔχει «μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν Κωνσταντινουπόλεως Γεννάδιος ὁ Σχολάριος, χρόνους 6' καὶ παρητήσατο—Ἰσίδωρος ὁ ἀπὸ τῶν Ξανθοπούλων, ἔτη 5', μῆνας 6'—Σωφρόνιος ὁ Συρόπουλος, χρόνον α', καὶ ἐξεβλήθη—Ἰωάσαφ ὁ Κόκκας—Συμεὼν Τραπεζοῦντος, καὶ ἐξεβλήθη—Μάρκος ὁ Ξυλοκαράβης, παρανόμως καὶ ἀθέσμως δραξάμενος τὸ Πατριαρχεῖον, καὶ τυραννήσας ἐξεβλήθη—Διονύσιος Μωραΐτης, ἐξεβλήθη—πάλιν ὁ Συμεὼν—Ραφαήλ ὁ βούλγαρις—εἴτα ὁ Μάξιμος τοῦ Γουνάρη ἡμέρας x'—πάλιν ὁ Συμεὼν—εἴτα ὁ Νήφος, ἐξεβλήθη—Μάξιμος Μανασσῆς, ἐξεβλήθη—πάλιν ὁ Νήφος, ἐξεβλήθη—εἴτα Ἰωακείμ, ἐξεβλήθη—ὁ Σηλλυθρίας, ἐξεβλήθη—καὶ πάλιν Ἰωακείμ, καὶ ἐξεβλήθη—ὁ Παχώμιος, μῆνας ζ', καὶ ἐξεβλήθη—καὶ πάλιν ὁ Ἰωακείμ—εἴτα πάλιν ὁ Παχώμιος—εἴτα ὁ Θεό-

τῆς ἀκριβολογίας τοῦ γράψαντος αὐτὴν ὅτι κατὰ τὰ πρῶτα τῆς Ιε' ἑκατονταετηρίδος ἀκμάσας ἔτη γινώσκει λεπτομερείας τινὰς, ἀσημάντους ἴσως, περὶ τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως· ἀλλὰ καὶ τινων σαφηνειῶν περὶ τοῦ χρόνου τῆς πατριαρχίας αὐτῶν γνώστης ἦν· οὕτω τὴν τοῦ Σχολαρίου πατριαρχίαν εἰς ἔτη δύο περιορίζει, καθ' ἃ ἐν τοῖς ἐμοῖς «Πατριαρχικοῖς πίναξιν» ἀπεδείχθη. Τὸν Ἰωακείμ Α' ἀναγράφει κοσμήσαντα τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τρεῖς· δις δὲ τὸν Νήφωνα καὶ τὸν Παχώμιον, ὡς καὶ ἡμεῖς φρονοῦμεν. Ἐσφαλμέναι φαίνονται αἱ εἴκοσιν ἡμέραι τῆς τοῦ Μαξίμου τοῦ ἀπὸ ἐκκλησιαρχῶν πατριαρχίας, τὸ πρῶτον δὲ νομίζω γνωρίζομενον τὸ ἐπώνυμον τοῦ Γουνάρεως. Μετὰ τὸν Ἰωακείμ τάττει μυτροπολίτην τινὰ Σηλυβρίας, ὃς φαίνεται δραξάμενος τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου, καὶ ὃν οὐδεὶς συνηριθμήσεν ἐν τῇ σειρᾷ τῶν πατριαρχῶν. Τὴν δὲ τοῦ Σωφρονίου πατριαρχίαν μετὰ τὸν ἀπὸ Ξανθοπούλων Ἰσίδωρον ἀναφέρων ὁ κατάλογος δείκνυται πιστότερος καὶ τῶν παρίων μαρμάρων τοῦ Παγκρατίου Δημάρη ὡς καὶ τῶν ὁποιωνδήποτε ἀκμασάντων πρὸ τῶν τοιούτων χρονογράφων, οὓς ἐξήλεγξεν ἐγκύρως ὁ κ. Κ. Σάθας². Ὁ δὲ τὰ παρὰ Κρονσίω ἐν Turcograecia κείμενα³ γινώσκων περὶ τοῦ Σηλυβρίας, ὡς προβληθέντος πατριάρχου Κωνσταντινουπό-

λεως, εὐρίσκει τὸν χρονογράφον τοῦ ἰσχυρικοῦ κώδικος οὐ κακῶς ἐν τοῖς πατριαρχαῖς συναριθμησάντα τὸν Σηλυβρίας. Ἐγὼ ἀπέσχον ἵνα συναριθμήσω τὸν ἐπιβάτην ἐν τοῖς πατριαρχαῖς ἀγνοῶν αὐτοῦ τὸ ὄνομα, ἐνῶ τὸν ἐναλίγκιον αὐτῷ γενόμενον Ἰσαὰκ τὸν ἀπὸ Χαλκιδόνης συγκατέταξα μετὰ τῶν πατριαρχῶν, εἰς τὸ ἔτος 1630, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὰ τότε κατὰ τὴν πατριαρχικὴν ἐκλογὴν καὶ προβολὴν εἰθιζόμενα.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν δοκίμων χρονογραφικῶν γνώσεων τοῦ ἰσχυρικοῦ τούτου χειρογράφου.

Τὰ ἀποσημειώματα ταῦτα καὶ τὰ παραπλήσια γίνονται μοι ἀφορμὴ πρὸς ὑποβολὴν εἰκασιῶν ἐπὶ κεφαλαίου τῆς ἡμῖν ἐρευνωμένης ὑποθέσεως, οὐ πάνταν ἀμοίρου σπουδαιότητος· ἔστι δὲ τοῦτο ἡ τάξις, ἣν ἐκάστη τῶν μετροπόλεων καὶ ἐπισκοπῶν κατέχει ἐν ταῖς ἐντύποις ἢ χειρογράφοις ἀναγραφῆς. Ἀγνοῶ τίνες ἔθιξαν τὸ ζήτημα τοῦτο, διότι γινώσκω μόνον τὸν ἀείμνηστον Gelzer ἀκροθιγῶς πως μνησθέντα παρομοίου θέματος· οὐχὶ ὑπὸ τὴν ἐποψίν, ὅφ' ἦν ἡμεῖς ἐξετάζομεν ἐνταῦθα.

Ἀπὸ τοῦ ἀρχαιοτάτου καταλόγου ἢ ἀναγραφῆς, ἢ «Τάξεως προκαθεδρίας τῶν ὁσιωτάτων πατριαρχῶν», κλπ. μέχρι τοῦ ἐπὶ Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου, τὴν θέσιν, ἣν κατέχουσιν ἀρχιερεῖς τινες ἐν τῇ σειρᾷ τῶν μυτροπολιτῶν, οὐδεὶς αἰὼν ἢ χρονικὴ τις περίοδος, ἢ συμβάν οἰονδήποτε παρέτρεψεν· ὁ Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας, ἐπὶ παραδείγματι, ὁ Ἐφέσου, ὁ Ἡρακλείας, ὁ Ἀγκύρας, ὁ Κυζίκου κρατοῦσι διὰ τῶν αἰώνων ἑαυτοῖς τὸ δίκαιον τῆς πρὸ τῶν λοιπῶν κατατάξεως. Ζητοῦντες δὲ νῦν ἡμεῖς ἵνα διατυπώσωμεν γνώμην τινὰ, εἰ καὶ ρίπτοντες ἐπὶ τοῦ χάρτου εἰδήσεις τινὰς ἀναγομένας εἰς τὴν τοιαύτην ἱστορίαν τῶν μυτροπόλεων τοῦ Οἴκου μενικοῦ Θρόνου, ὑπ' ὅψιν ἔχομεν τὴν «Τάξιν προκαθεδρίας», οἷα τηρεῖται σήμερον ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «Συνταγματίον περὶ τῆς τάξεως τῶν πατριαρχικῶν θρόνων» κτλ., ἢ ἀπλῶς Συνταγματίον, κατὰ μίμησιν τοῦ περὶ κληρικῶν, ὁφθικῶν καὶ ἀρχοντικῶν ἐκτενοῦς συγγράμματος Χρυσάνθου τοῦ Ἱεροσολύμων, ὃπερ ὠνόμασε Συν-

ληπτος—καὶ εὐθὺς, Ἱερεμίας· ὃς ἀπελθὼν εἰς προσκύνῃσιν τοῦ ζωγράφου τῶν Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰσῆλθεν ὁ Σωζοπόλεως Ἰωαννίκιος, θηριάλωτος· ληστρικῶς καὶ παρανόμως καὶ αἰσχροῦς ἤρπασε τὸ Πατριαρχεῖον, καὶ τυραννήσας πολλὰ ἐξέβλήθη, ὁδηγῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς πανάγνου αὐτοῦ μητρὸς, καὶ πάλιν εἰσῆλθεν Ἱερεμίας ὁ ἀγιώτατος».

2. Μεσαιων. Βιβλιοθήκης προλεγόμενα· σελ. η', κς', ρα'.

3. σελ. 143 ἀκούσαντες δὲ τοῦτο (οἱ ὑπουργοὶ δηλ.) τὸν ἐδέχθησαν πολλὰ καλῶς . . . καὶ τοῦ Ἰωακείμ εἶπαν· εἰ μὲν στέργεις (κλπ.) νὰ κάθῃσαι εἰς τὸν θρόνον . . . εἰ δὲ ὄχι, νὰ καθίσῃ ἐκεῖνος πατριάρχης· ὅτι εἶναι ἀπόφασις καὶ βραβεῖος οὕτως. Ὁ δὲ κύριος Ἰωακείμ δὲν ἤθελε μόνον ἐδιάκονε νὰ λείψῃ ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου . . . Ὁ δὲ εὐσεβὴς λαὸς ἐπῆλυν καὶ ἔστρεψαν . . . καὶ ἔτσι ἐδίωξαν τὸν κακῶς Σηλυβρίας, ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ ἔλαβε τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ὁ αὐτὸς κύριος Ἰωακείμ. Ἐντεῦθεν, τὸ χειρόγραφον ὁρθῶς τε καὶ δικαίως τάττει μετὰ τὴν τοῦ Σηλυβρίας ἐπίθασιν, τὸν Ἰωακείμ. Ἐκ τῶν μετὰ τὰ μέσα τῆς ΙΕ' ἑκατονταετηρίδος ζησάντων μητροπολιτῶν τῆς Σηλυβρίας ἐγένετο γνωστός Ἰωσήφ, τῷ 1475. Ἐπ' Σταματιάδου Ἐκκλησιαστικὰ Σύλλεκτα· σελ. 16. Ἀλλ' ἡ τολμηρὰ ἐπίθασις ἐγένετο περὶ τὰ 1498—1500, ὅτε πιθανῶς ὁ Ἰωσήφ οὗτος οὐκ ἦν ἐν τοῖς ζῶσι.

4. Georgii Cyprii Descriptio orbis Romani κ.τ.λ. ἐν Λειψίᾳ, 1890, σελ. XII καὶ XLVII.

ταγματίον. Τοιοῦτο Συνταγματίον, ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ, περιέχον καὶ τὰς αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας, ἐξεδόθη τῷ 1855 ἐν Ἀθήναις, ἐκ τῆς τυπογραφίας Γ. Χαρτοφύλακος, εἰς σελίδας 38 εἰς σχῆμα ἐπίμυκτες ὁδοῖν· τοῦτο δὲ μετετύπωσαν οἱ δεινύνηστοι Γ. Ράλλης καὶ Μ. Ποτλῆς ἐν τῷ πέμπτῳ τόμῳ τοῦ πολυτίμου «Συντάγματος τῶν Ἱερῶν Κανόνων», προσθέντες τὰ δέοντα.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἡλικίαν τῆς ἀρχαιοτέρας τῶν Τάξεων, αὕτη, κατὰ τοὺς πολυμαθεῖς ἐκδότας τοῦ Συντάγματος, ἀνήκει κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς ἐπεξεργασίαν εἰς τὴν Ε' ἑκατονταετηρίδα, κατὰ δὲ τὴν ἐνεστῶσαν κατάστασιν αὐτῆς εἰς τὰ τέλη τῆς Θ'. Αἱ παλαιαὶ καὶ νέαι ἀναγραφαὶ πᾶσαι, ἡ Τάξεις, διακρατοῦσι τὴν αὐτὴν συνέχειαν ἐν τῇ σειρᾷ τῶν μητροπολιτῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου μέχρι τοῦ Γαγγρῶν, ὄντος δεκάτου πέμπτου. Ἐν τοῖς δύο καταλόγοις, τῷ τῆς Ε' καὶ Θ' ἑκατονταετηρίδος, οὐδεμίαν βλέπω γινομένην προτίμησιν τῶν ἀποστολικῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ ἐκκλησία τῆς Ἐφέσου τάττεται πάντοτε δεύτερα, τὴν ἐκκλησίαν τῆς Σμύρνης οὐδαμοῦ βλέπομεν, τὴν τῆς Περγᾶμου βλέπομεν ἐπισκοπὴν ὑπὸ τὸν Ἐφέσου, τὴν τῶν Θυατείρων καὶ τὴν τῆς Φιλαδελφείας ἐπισκοπὰς ὑπὸ τὸν Σάρδεων. Ἀναγκασθῆσόμεθα λοιπὸν νὰ ζητήσωμεν ἀλλοῦ τοῦ λόγον τῆς προτιμήσεως τῶν δέκα ἢ δώδεκα πρώτων μητροπολιτῶν καὶ οὐχὶ εἰς τὴν διὰ τῆς Ἀποκαλύψεως μαρτυρουμένην ἀρχαιότητα τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων· ἄλλως τε καὶ ἐκ τῶν ἐν τῇ Ἀποκαλύψει Ἐκκλησιῶν προτάττονται μόνον ὡς μητροπολίται ὁ Ἐφέσου δεύτερος, ὁ Σάρδεων ἕκτος καὶ ὁ Λαοδικείας εἰκοστὸς πρῶτος μὲν κατὰ τὸν παλαιότερον κατάλογον, εἰκοστὸς δεύτερος δὲ κατὰ τὸν τοῦ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ. Ἀλλ' ἀποστολικάι Ἐκκλησίαι εἰσὶ τε καὶ μαρτυροῦνται πολλαὶ καὶ ἄλλαι, λόγου χάριν ἡ Ἀντιόχεια τῆς Πισιδίας, τὸ Ἰκόνιον, ἡ Πέργη τῆς Παμφυλίας, ἡ Τρῳάς, οἱ Φίλιπποι τῆς Μακεδονίας, ἡ Βέρροια καὶ ἕτεραι. Ποῦ δὲ τάσσονται τούτων οἱ μητροπολίται, ἢ πολλῶν τῶν ἄλλων ὕστερον;

Τὰ περὶ τῆς Α' καὶ Β' Συνόδου σωζόμενα μνημεῖα σχεδὸν οὐδεμίαν βοήθειαν παρέχουσιν ἡμῖν εἰς ἐξεύρεσιν τοῦ λόγου, δι' ὃν ἡ δεῖνα μητρόπολις προετάχθη ἑτέρα. Ἐν ταῖς ὀλίγαις ὑπογραφαῖς ταῖς ὑπὸ τοὺς κανόνας τῆς ἀγίας ἐν Νικαίᾳ Συνόδου οἱ ἐπίσκοποι Τυάνων, Γαγγρῶν, Μυρέων, Σταυροπόλεως καὶ Λαοδικείας τάττον-

ται καθὼς ἀναφέρομεν ἄρτι, μεθ' οὓς ὁ Ἀντιόχειας τῆς Πισιδίας, μετ' αὐτὸν ὁ Ἀθηνῶν, καί περ «λεγάτος τῆς ἀγίας Συνόδου τοῦ ἀποστολικοῦ θεοῦ τῆς Πρεσβυτέρας Ρώμης», μετὰ τὸν Ἀθηνῶν δὲ κατὰ σειρὰν ἀναφέρονται, ὁ Βιζύνης (Θράκης), ὁ Μυτιλήνης, ὁ Σηλυβρίας, ὁ Μεθύμης, ὁ Εὐχαΐτων καὶ ὁ Μεσημβρίας¹.

Ἀρχαῖον ἐπίσης μνημεῖον, τὸ ὑπομνηστικὸν τῆς Συνόδου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθούσης ἐπὶ Νεκταρίου πατριάρχου περὶ Ἀγαπίου καὶ Βαγαδίου, ἀναφέρον ὀνόματά τινα μητροπολιτῶν τηρεῖ τὴν ἐξῆς τάξιν· Καισαρείας Καππαδοκίας, εἴτα Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης, μεθ' οὓς τάττει τὸν Νύσσης, τὸν Ἰκονίου, τὸν Ἡρακλείας, τὸν Ἀγκύρας, τὸν Ἀδριανουπόλεως, τὸν Ἱεραπόλεως, τὸν Λαοδικείας, τὸν Μαρκιανουπόλεως². Ἐν τῇ πρώτῃ πράξει τῆς Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχιερέων τῶν λαμβανόντων μέρος εἰς τὰς συζητήσεις τίθενται κάλλιον τῆς τοῦ πρακτικοῦ σημειώσεως· ἥτοι λαλοῦσι κατὰ σειρὰν ὡς καὶ ὑπογράφουσιν ἐν τῇ καθαιρέσει τοῦ Νεστορίου—ἐκ τῶν νυνὶ σωζομένων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου μητροπολιτῶν—ὁ Καισαρείας, ὁ Ἐφέσου, ὁ Ἀγκύρας, ὁ Ἀμασειας, ὁ Ρόδου, ὁ Νικοπολεως (Πρεβέζης), ὁ Δυρραχίου, ὁ Κερασούντος, ὁ Μαρωνείας, μεθ' ὃν τρεῖς ἐπίσκοποι τοῦ Κρήτης, καὶ μετὰ τούτους ὁ Προικοννήσου καὶ, κατόπιν πολλῶν ἄλλων ἐκ Συρίας καὶ Παλαιστίνης καὶ Κύπρου, ὁ Σμύρνης, ὁ Λέσβου, ὁ Σωζοπόλεως καὶ Δεβελτοῦ, ὁ Ἰκονίου, ὁ Κυζίκου, ὁ Φιλαδελφείας, ὁ Θυατείρων καὶ ὁ Βιζύνης.

Λείπεται νῦν ἡμῖν ἡ ἐξέτασις τῶν μετὰ τὴν Γ' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον ἱστορικῶν μνημείων, διότι μετὰ τὴν Δ' μόνον ἐν Χαλκιδόνι δυνατόν νὰ ἴδωμεν καθοριζομένην τάξιν τινα καὶ νὰ εὗρωμεν τὸν λόγον, ὃς ἐπέβαλλε τὴν ἀπροκαθεδρίαν εἰς τινὰς τῶν μητροπολιτῶν. Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν λόγων τούτων θέλομεν προσπαθήσει νὰ καθορίσωμεν τὸν χρόνον, καθ' ὃν προετάχθη ἡ ὑπεβιβάσθη μητρόπολις τις ἡ ἀρχιεπισκοπὴ ἀπὸ τῆς τάξεως, ἣν ἄλλοτε κατεῖχε.

(ἔπεται συνέχεια)

μ. χ. Μ. Ι. Γ.

1. Μήλια Συλλογῇ Συνόδων· τόμος Α' σελ. 148.

2. Συντάγμα τῶν Ἱερῶν Κανόνων· τόμ. Γ' σ. 625· καὶ Μήλια Συλλογῇ Συνόδων· τόμ. Α' σελ. 387, ὅπου τὸν Καισαρείας Καππαδοκίας Ἐλλάδιον κακῶς ἔγραψε Παλλάδιον.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

[κατ' ἀνάλυσιν Π. Κομνηνοῦ]

Ἡ ἐξηγητικὴ παιδείαις τοῦ Ἀπ. Παύλου.

Εὐδὴλον ὄντος ὅτι «ἐλεθέντος» καὶ χάριτι Θεοῦ ἐπιστραφέντος εἰς Χριστὸν τοῦ ἀρτίαν τὴν νομικὴν μόρφωσιν κεκτημένου Σαύλου αἱ πρότεραι αὐταὶ γνώσεις αὐτοῦ δὲν θὰ ἐξητμίζοντο διὰ τῆς ἐπιστροφῆς, ἀλλὰ θὰ παρέμενον ἀμείωτοι καὶ θὰ ἐχρησιμοποιοῦντο καταλλήλως ὑπὲρ τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου, ἡ ἐλευθερόφρων θεολογικὴ ἐπιστήμη χωρεῖ μέχρι τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς ἐξηγητικῆς μεθόδου, ἥτινι ὁ Ἀπ. Παῦλος χρῆται ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ αὐτοῦ, ὡς καθαρῶς ραββινικῆς, μὴ οὐσης τῆς τελευταίας, κυρίως εἰπεῖν ἐξηγήσεως τῶν Ἀγίων Γραφῶν, ἀλλὰ μᾶλλον παραβιάσεως διὰ παντοίων εἰς σύστημα ὅλον προηγμένων ἐρμηνευτικῶν κανόνων καὶ μεθόδων—τοῦ γράμματος καὶ τοῦ πνεύματος αὐτῶν πρὸς ὑποστήριξιν καὶ ἐμπέδωσιν τῆς παραδόσεως τῶν πατέρων, ἥτοι τοῦ βαθμυδὸν διαμορφωθέντος θρησκευτικοῦ καὶ ἠθικοῦ βίου τῶν Ἰουδαίων, οὗ ἕνεκεν ἐν ἄλλοις καὶ ἡ παραγνώρισις τῶν περὶ τοῦ Χριστοῦ προφητειῶν τῆς Π. Διαθήκης. Πρὸς ἀπόδειξιν τῆς βασιμότητος τοῦ τοιοῦτου χαρακτηρισμοῦ τῆς ἐξηγητικῆς μεθόδου τοῦ Ἀπ. Παύλου, χρησιμοποιοῦνται δὴθεν ὑπ' αὐτοῦ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν, προσάγονται διάφορα παραδείγματα. Καὶ δὴ 1ον) ἡ ἐν Β' Τιμ. Γ' 8 μνεῖα τῶν Ἰαννῆ καὶ Ἰαμβρῆ ἀντιστάντων τῷ Μωϋσεῖ, προσώπων ἀγνώστων ἐκ τῆς Ἀγ. Γραφῆς, ὀφειλόντων δὲ τὴν ἐαυτῶν γένεσιν καὶ τὰ κατ' αὐτοὺς εἰς μόνην δὴθεν τὴν Ἰουδαϊκὴν φαντασίαν. Ἀλλ' ἐκτὸς ὅτι ἡ ἐν τῇ Ἀγ. Γραφῇ παρασιώπησις τῶν προσώπων τούτων οὐδαμῶς ἀποτελεῖ τεκμήριον τοῦ μυθολογικοῦ χαρακτήρος αὐτῶν,—τῆς περὶ αὐτῶν παραδόσεως κεκτημένης εὐρείαν διάδοσιν, διὸ καὶ γνωστῆς τῷ ἀμυήτῳ πάντως εἰς τὰ μυστήρια τῶν ραββίνων Τιμοθέῳ—ἡ μνεῖα αὕτη δι' οὐδενὸς ἐσωτερικοῦ δεσμοῦ συνδεομένη πρὸς τὴν ἐν τῷ οἰκείῳ χωρίῳ ἀναπτυσσομένην ὑπὸ τοῦ Ἀπ. Παύλου ἔννοιαν, χρησιμεύουσα δὲ μόνον ὅπως ζωηρότερον χαρακτηρισθῶσιν οἱ σύγχρονοι τῷ

Ἀποστόλῳ ψευδοδιδάσκαλοι, εἶνε κατ' οὐσίαν περιττὴ καὶ ἡδύνατο νὰ ἐλλείπη ἄνευ οὐδεμιᾶς διὰ τὴν ἔννοιαν ζημίας.

2ον) Ἡ δὴθεν παραδοχὴ καὶ χρησιμοποίησις ὑπὸ τοῦ Ἀπ. Παύλου τοῦ ραββινικοῦ μύθου περὶ πέτρας κατακολουθούσης δὴθεν τοῖς Ἑβραίοις ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἀναβλυζούσης αὐτοῖς ὕδωρ πρὸς πόσιν (Α' Κορ. Ι', 4 «ἔπινον ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας»), μύθου πηγασαντος ἐκ τῆς πάντως οὐχ ἄπαξ ἐπαναληφθείσης κατὰ θείαν συνέργειαν (Ἐξ. XVII 6 Ἀρ. XX 8—11) προμηθείας αὐτοῖς ὕδατος. Ἀλλ' ἐνταῦθα ἀκριβῶς δείκνυται ἡ οὐσιώδης διαφορὰ καὶ ἡ μεγάλη τοῦ Ἀπ. Παύλου ὑπεροχὴ ἀποκλείσαντος τὴν παρὰ τοῖς σοφοῖς ραββίνους ἐπικρατήσασαν ἀντικατάστασιν τοῦ ἰδεώδους—τῆς θείας ἀντιλήψεως ἐν τῇ προμηθείᾳ τοῦ ὕδατος, πρὸς τὸν αἰσθητὸν τύπον—πέτρας κατακολουθούσης, δι' οὗ τοῦτο ὑπὸ τῆς ἀποστολικῆς φαντασίας περιεβλήθη καὶ ἀντικατεστάθη, καὶ δείξαντος σαφῶς τὴν βαθυτέραν καὶ ὑψηλοτέραν ἔννοιαν τῶν σχετικῶν ἱστορικῶν γεγονότων τῆς Π. Δ. ἐχόντων κατ' ἐξοχὴν σωτηριολογικὴν σημασίαν καὶ σπουδαιότητα («πνευματικὴν» «ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός»).

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω δείκνυται ὅτι ὁ Ἀπ. Παῦλος δὲν ἀνεγίνωσκε τὴν Γραφὴν «ὑπὸ τὸ πρῶμα τῶν παραδόσεων τῶν πατέρων» καὶ οὐδαμῶς ἐξηρτάτο ἀπ' αὐτῶν ἐν ταῖς χριστιανικαῖς αὐτοῦ πεποιθήσεσιν, ὡς ἅμα καὶ ὅτι δὲν διέστρεφεν αὐτὰς δι' ἰδίους σκοπούς. Μαρτύριον τούτου τρανότατον τὸ 3ον παράδειγμα. Τοῦ λόγου ὄντος κατὰ τῶν Ἰουδαϊζόντων ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐν Γαλ. III 19 ἀσπάζεται τὴν ὑπὸ τῆς Ἀγίας Γραφῆς μὴ ἀμέσως καὶ σαφῶς ὑποστηριζομένην, ἀλλὰ γενικῶς παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις παραδεδεγμένην καὶ πάντως ἱστορικὴν βάσιν ἔχουσαν, παράδοσιν περὶ τῆς μεσολαβήσεως καὶ ἀγγέλων («διαταγεῖς δι' ἀγγέλων») ἐν τῇ παροχῇ τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου. Προσφορωτέρα καὶ λυσιτελεστέρα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ Ἀπ. Παύλου, καταπολεμοῦντος τὰς τῶν Ἰουδαϊζόντων ἀξιώσεις περὶ τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου ὡς σωτηριώδη σημασίαν καὶ σπουδαιότητα ἔχοντος καὶ ἐν τῷ χριστιανισμῷ, ἤθελεν εἶνε πάντως, χρησιμοποίησις τῆς ἐν λόγῳ παραδόσεως ἐν τῇ σημασίᾳ, ἣν ἀποδίδουσιν αὐτῇ ἱκανοὶ

τῶν ἐρμηνευτῶν, ὡς μειούση δηλ. τὸ ἀξίωμα τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου παρισταμένου οὕτω οὐχὶ ἀμέσου, ἀλλ' ἐμμέσου (δι' ἀγγέλων) ἐκδηλώσεως τοῦ θείου θελήματος. Ἀλλ' ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀποκρούει τὸ σκάνδαλον καὶ ἤκιστα ραββινικῶς ἀλλ' ἐν ἀληθείᾳ αὐταπαρνησίᾳ παραλαμβάνει τὴν παράδοσιν, ὑφ' ὃ πνεῦμα πάντως αὕτη ἐνεπολιτεύετο παρὰ τοῖς ὁμοφύλοις αὐτοῦ, ὡς ἐξαίρουσαν δηλ. τὴν σημασίαν καὶ σπουδαιότητα τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου, οὕτως ἐπισήμως καὶ πανηγυρικῶς παραδοθέντος τοῖς Ἑβραίοις, ἀρκεῖται δ' ὅπως ἀποδείξῃ τὴν ἀληθὴ θέσιν καὶ σημασίαν αὐτοῦ δι' ὧν βραχύτατα ἐπιφέρει: «ὁ δὲ μεσίτης ἐνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ Θεὸς εἷς ἔστιν» (Γαλ. Γ', 20), δι' ὧν κατάδηλον γίνεται, ὅτι ὁ Μωσ. νόμος προσηρμόσθη πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις καὶ τοῦ ἐτέρου ἐνταῦθα ὑποφαινόμενου παράγοντος τῶν Ἑβραίων, καὶ δὲν ἀπετέλει κατ' ἀκολουθίαν τὴν πλήρη καὶ καθαρὴν τάτην ἐκφανσιν τοῦ θείου θελήματος (πρβλ. Ματθ. ΙΘ' 8 «Μωσὴς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν, ἀπ' ἀρχῆς, δὲ οὐ γέγονεν οὕτω»).

4ον Τρανὴ ἀπόδειξις παραθεωρήσεως δῆθεν ὑπὸ τοῦ Ἀπ. Παύλου τῆς ἱστορικῆς σημασίας τῶν ρήσεων τῆς Π. Διαθήκης θεωροῦνται συνήθως τὰ λεγόμενα αὐτοῦ περὶ τῆς ἐν Δευτερονομίᾳ διατάξεως περὶ τοῦ βοῦς «οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλωῶντα»· ἐνθα οὗτος παρατηρεῖ «μὴ περὶ τῶν βοῶν μέλει τῷ Θεῷ; ἢ δι' ἡμᾶς πάντας λέγει; (Α' Κορ. Θ' 9), δι' ὧν δῆθεν ὁ Ἀπ. Παῦλος ὑπερακοντίζει καὶ αὐτοὺς τοὺς Ταλμουδιστὰς ἐρμηνεύοντας: τοῦ Θεοῦ λαμβάνοντος πρόνοιαν καὶ περὶ τοῦ ζώου ἔτι μᾶλλον ὀφείλομεν ἡμεῖς νὰ ὦμεν συμπαθεῖς πρὸς τοὺς κοπιῶντας. Ἀλλ' ἤδη ἢ ἐν Δευτερονομίᾳ (κεφ. XV) αὐτὸ τοῦτο ἐνσφηνώσας τῆς ἐν λόγῳ διατάξεως μεταξὺ τοῦ περὶ δίκης λόγου καὶ τοῦ περὶ ἀτέκνου χήρας παρίστησι πιθανώτατον, ὅτι ὁ δεσπότης χαρακτηρ τῆς διατάξεως ταύτης, ἐχούσης πιθανώτατον τύπον παροιμιώδη ἄνευ ἀναιρέσεως τῆς ἀρχικῆς αὐτῆς ἐν σχέσει πρὸς τοὺς βόας προδήλου καὶ εὐνοήτου σημασίας, εἶνε ἠθικὸς συνιστωμένης δι' αὐτῆς τῆς πραότητος καὶ ἐπιεικειᾶς, ποιᾶς τινος στοργῆς καὶ συμπαθείας. Τούτου οὕτως ἔχοντος καὶ τοῦ ἐπιρρηματικοῦ, «πάντως» μὴ ἔχοντος πανταχοῦ καὶ παρ' αὐτῷ

τῷ Ἀπ. Παύλῳ ὅλως ἀποκλειστικὸν χαρακτήρα, εὐδὴλον ὅτι ἀρμοδιότατα καὶ προσφορώτατα ἐκδέχεται οὗτος τὸν ἐν λόγῳ διάταξιν ὡς πρὸς τῷ προδήλῳ καὶ ἀμέσῳ σημαυνομένῳ αὐτῆς ἀφορῶσαν κατ' ἐξοχὴν εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

5ον Ὡς παράδειγμα ραββινικῆς δῆθεν σοφιστείας ἐν τῇ ἐξηγήσει τῆς Ἀγ. Γραφῆς πρὸς ὑποστήριξιν τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας αὐτοῦ περὶ τῆς δικαιοσύνης διὰ τῆς πίστεως παρίσταται ἡ ἐπανειλημμένη προσαγωγή ὑπὸ τοῦ Ἀπ. Παύλου τῆς ρήσεως τοῦ Ἀββακούμ «ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται» (Ρωμ. Α' 17. Γαλ. Γ' 11, Ἑβρ. Ι', 38), τοῦ προφήτου δι' αὐτῆς ἐν τοῖς ἐπικειμένοις δεινοῖς ἐπαγγελλομένου σωτηρίαν τοῖς δικαίοις, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ὑπεροψίαν καὶ αὐθάδειαν τῶν ἀσεβῶν, πεποιθόσιν ἐπὶ τὸν Θεὸν ὡς πληρῶσοντα τὰς ἐπαγγελίας Αὐτοῦ. Ἡ δῆθεν παρερμηνεία καὶ διαστροφὴ τῆς ἐν λόγῳ προφητικῆς ρήσεως ὑπὸ τοῦ Ἀπ. Παύλου ἔγκειται ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ συνάψει τοῦ προσδιορισμοῦ «ἐκ πίστεως» ἀναφερομένου ὑπὸ τοῦ προφήτου εἰς τὸ «ζήσεται» μετὰ τοῦ «δίκαιος». Ἀλλ' ἡ μόνη ἐπὶ τοῦ προκειμένου διαφορὰ ἔγκειται ἐν τῇ διαφόρῳ εἰς τὸ πρᾶγμα ἐπόψει, τοῦ προφήτου ὑποδεικνύοντος τὴν ἐπὶ μέρους ἐνέργειαν, καθ' ὃν χρόνον ὁ Ἀπ. Παῦλος ἀνεξαρτήτως τῶν ἐξωτερικῶν ἐν τῷ βίῳ ἐκδηλώσεων ἐμβλέπει εἰς αὐτὴν τὴν οὐσίαν τῆς δικαιοσύνης, ἐξαντλουμένην αὐτὸ τοῦτο ἐν τῇ πίστει καὶ πεποιθήσει εἰς τὸν Θεόν, δι' ὃ δυναμένην νὰ συνεπάγεται τὸ ὑπὸ τοῦ προφήτου ὑποδεικνύμενον πρακτικὸν ἀποτέλεσμα. Οὕτω ἢ ἐν λόγῳ γραφικῇ αὕτη ρῆσις παρὰ τῷ Ἀπ. Παύλῳ ἀντὶ νὰ διαστρέφηται σκοπίμως καὶ ραββινικῶς ἀνταποκρινομένη πλήρως πρὸς τὰς πεποιθήσεις τοῦ ἐξενεγκόντος αὐτὴν προφήτου καὶ προσηκόντως διαφωτιζόμενη, ἀποκαλύπτεται ἐν ὅλῳ τῷ πλουσίῳ αὐτῆς καὶ θεμελιώδει περιεχομένῳ.

6ον Ἀφορμὴν εἰς σφοδρὰν κατὰ τοῦ Ἀπ. Παύλου καταφορὰν, ὡς καταφεύγοντος δῆθεν ἐν τῇ ἐξηγήσει εἰς ραββινικὰς ὅλως τεχνητὰς λοξοδρομίας, ἀπεστέρημένας πάσης πειστικῆς δυνάμεως, αὐθαιρέτους καὶ ἀσυστάτους, παρέχουσιν εἰς τὴν ἐλευθερόφροναν ἐπιστήμην ὅσα ἐν 10 στίχῳ τοῦ Γ' κεφαλ. τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς λέγει οὗτος «τῷ δὲ Ἀβραάμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ· οὐ

λέγει καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνὸς καὶ τῷ σπέρματί σου, ὃς ἐστὶ Χριστὸς» πρὸς ἀποδείξιν τῆς διατηρήσεως τῆς γενομένης τῷ Ἀβραὰμ ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ, οὐδαμῶς ἀκυρωθείσης ὑπὸ τοῦ ἐπακολουθήσαντος αὐτῇ Μωσαϊκοῦ νόμου. Ὁ Ἀπ. Παῦλος ἐλέγχεται ἅμα ὡς ἀγνοῶν τὴν ἀθροιστικὴν σημασίαν τῆς λέξεως «σπέρμα». Ἀλλὰ καταδήλου ἐν ἄλλοις ἐκ τοῦ Ρωμ. Θ' 6—8 καθισταμένου, ὅτι ὁ Ἀπ. Παῦλος οὐδαμῶς ὀφλισκάνει τοιαύτην ἀγνοίαν, ἔπεται ὅτι ἐν γνώσει διὰ λόγους ἀναγκαίους ἀφίσταται οὗτος ἐνταῦθα τῆς κρατούσης σημασίας τῆς λέξεως «σπέρμα». Οἱ λόγοι οὗτοι ἔγκεινται ἐν τῇ ὡς βάσιτι τῆς ἀποδείξεως κειμένη ἀναλογία πρὸς τὴν διαθήκην (Γ' 15), ἥς πᾶσα λέξις κέκτηται σπουδαιότητα, ἐφ' ὅσον ἐπιζητεῖται ἡ ἀκριβὴς διάγνωσις καὶ ἀκεραία ἐπιτέλεσις τῶν προθέσεων τοῦ διαθέτου. Κατὰ ταῦτα, ὁ ἐνικὸς ἀριθμὸς ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ τοῦ Θεοῦ οὔση ἀκαταλύτῳ διαθήκῃ «τῷ σπέρματί σου» οὐχὶ δὲ τοῖς σπέρμασι (ὡς δικαίως παρατηρεῖ ὁ Ἀπόστολος) δὲν δύναται νὰ κῆται ἀδιαφόρως, ἀλλὰ κέκτηται πολλὴν σημασίαν καὶ σπουδαιότητα διότι ἀκριβῶς ἀνταποκρίνεται ἐν τῇ προδήλῳ Μεσσιακῇ ἐννοίᾳ τῆς ἐπαγγελίας, — ἅτε ἀδυνατοῦ οὔσης τῆς ἐπὶ λέξει πραγματώσεως αὐτῆς, τῆς ἐπαγγελιομένης γῆς κατεχομένης ἤδη ὑπὸ τοῦ Ἀβραὰμ, τῆς δὲ ἐπαγγελίας ἀναφερομένης εἰς τὸ μέλλον καὶ προϋποτεθείσης τὴν συμμετοχὴν τῶν ἀπογόνων, πράγματος ἀδυνάτου διὰ τὸν ἐπισυμβίντα θάνατον τὸν διακόπτοντα τὴν ἀδιάσπαστον τοῦ γενάρχου καὶ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ κατοχὴν — πρὸς τὸν θεμελιώδη καὶ οὐσιώδη χαρακτήρα αὐτῆς, πληρουμένης ἐν τῷ Χριστῷ. ἐν ᾧ καὶ δι' οὗ μεγαλαμβάνουσι τῆς υἱοθετίας τοῦ Πατρὸς καὶ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν οἱ διὰ τοῦ δεσμοῦ τῆς πίστεως ἐν ὀργανικὸν σῶμα μετ' αὐτοῦ ἀποτελοῦντες («σπέρμα — ὁ Χριστὸς»). Οὕτω καὶ ἐνταῦθα ὁ Ἀπ. Παῦλος ἀναπτύσσεται μόνον καὶ διαφωτίζει τὴν θεμελιώδη ἐννοίαν καὶ σημασίαν τῆς γενομένης τῷ Ἀβραὰμ ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ ἥκι στα δὲ ἐπιχειρεῖ ραββινικῶς νὰ στηρίξῃ ἐπ' αὐτῆς ἰδίαν ἀρχὰς καὶ θεωρίας.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων δὴλον γίνεται, ὅτι ἡκιστα ὁ Ἀπ. Παῦλος ἐν τῇ ἐξηγήσει τῆς Π. Διαθήκης καταφεύγει εἰς τὰς τεχνητάς

καὶ ἐξεζητημένας μεθόδους τῶν συγχρόνων αὐτῷ ραββίνων πρὸς ἐμπέδωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ χριστιανικοῦ αὐτοῦ κηρύγματος. Δῆλον δ' ὅμως ἅμα γίνεται ὅτι ἡ ἐν τῇ ἐξηγήσει τῶν ἀγ. Γραφῶν ἐφαρμοζομένη ὑπ' αὐτοῦ μέθοδος ἀφορῶσα εἰς τὴν ἀποκάλυψιν τῆς ὑπὸ τὸ γράμμα κρυπτομένης ὑψηλοτέρας ἐννοίας αὐτῶν, καὶ κατὰ τοῦτο, ἀλλ' ἐξωτερικῶς μόνον, ἀναμιμνήσκουσα τοὺς ραββίνους, διακρίνεται οὐσιωδῶς τῆς κρατούσης στενῆς γραμματικῆς καὶ πραγματικῆς μεθόδου.

Τῆς λογικῆς φύσεως κεκλημένης ἐπὶ τὴν μακαριότητα τῆς ὁμοιώσεως τῷ Δημιουργῷ, τῆς ὁμαλῆς δ' ἐπὶ τοῦτο προόδου καὶ ἀναπτύξεως διαταραχθείσης διὰ τῆς πτώσεως τοῦ κοινού προπάτορος, πᾶσα ἡ τῆς πανσόφου Προνοίας τοῦ παναγάθου Θεοῦ βουλή καὶ ἐνέργεια κατέτεινεν εἰς τὴν ἀνακαίνισιν τοῦ πεσόντος ἀνθρώπου πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἀρχικοῦ τῆς πλάσεως αὐτοῦ προορισμοῦ. Τὸ μέγα τοῦτο ἔργον τῆς πανσόφου καὶ παναγάθου βουλῆς τοῦ Θεοῦ διανύσαν τὰ ἀναγκαστικὰ στάδια τῆς παρασκευῆς, ἰδίᾳ τὸ μὲν διὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἀβραὰμ καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ — τῶν Ἑβραίων, τὸ δὲ διὰ τῆς Μωσαϊκῆς νομοθεσίας, συνετελέσθη ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ Σωτῆρος καὶ Λυτρωτοῦ τῶν ἀνθρώπων. Ὁλη ἅρα ἡ ἱστορία τῶν Ἑβραίων φέρει χαρακτῆρα Μεσσιακὸν καὶ δέον νὰ ἐξηγῇται χριστιανικῶς. Τῆς νομίμου καὶ θεμελιώδους ταύτης ἀρχῆς ἀπρὶξ ἐχόμενος ὁ ἐξ ὕψους τὸν φωτισμὸν τῆς γνώσεως (Β' Κορ. 5', 6) κεκτημένος Ἀπ. Παῦλος δὲν δεσμεύεται δουλικῶς ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν λεπτομερειῶν καὶ ὑπὸ τοῦ γράμματος τῆς Π. Διαθήκης, λογιζόμενος ταῦτα ὡς κατὰ συνθήκην μόνον φορεῖς τῆς θεμελιώδους Μεσσιακῆς ιδέας καὶ ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ, ἥτις μόνον οὕτως — ἀδεύσμευτος ὑπὸ τῶν ἐφημέρων στοιχείων τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς ἐκδηλώσεως, διαλάμπει ἐν ὅλῳ τῷ φέγγει αὐτῆς. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἐλευθερία αὐτοῦ περὶ τὴν χρῆσιν καὶ παράθεσιν τῶν ἐκ τῆς Π. Διαθήκης γραφικῶν χωρίων, μὴ προσαγομένων πάντοτε ἐπὶ λέξει, συνδυαζομένων οὕτως ἢ ἄλλως ὑπ' αὐτοῦ τούτου κλπ. εἰς τρόπον ὥστε νὰ παραμένῃ ἐν ἱκανῷ μέτρῳ ἄχρι τοῦ νῦν ἄλυτον ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τὸ ζήτημα τοῦ κειμένου τῆς Π. Διαθήκης, ὅπερ οὗτος εἶχεν ὑπ' ὄψει.

Ἀρχιεπισκοπὴ Κερκύρας.— Ὁ πανιερ. ἀρχιεπίσκοπος Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Σεβαστιανὸς ἀπέλυσε ποιμαντικὴν ἐγκύκλιον πρὸς τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ κυριαρχίαν ὀρθοδόξους συνιστῶν τοῖς ἔχουσι τέκνα ὅπως στέλλωσιν αὐτὰ πρὸς σπουδὴν εἰς ἑλληνικὰ σχολεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων καὶ ὅχι εἰς τὰ ὑπὸ ξένων διατηρούμενα.

Ἑλληνικὴ κοινότης Ἀγίου Φραγκίσκου.
— Ἡ κατὰ τὴν μεγάλην πυρκαϊάν τῆς 3 ἀπριλίου
παρελθόντος δοκιμασθεῖσα ἑλληνικὴ κοινότης, ἧς ὁ
νόκος ἕως θεμελίων κατεστράφη, ἀπηύθυνεν ἐκκλησίαν
πρὸς πάντας τοὺς ἐν Ἀμερικῇ ὁμογενεῖς ὑπὲρ ἀνοικο-
μήσεως τοῦ ναοῦ. Ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ τοῦτου,
καί περ ἀρχιετὰ ζημιωθέντες οἱ ὁμογενεῖς Ἀγίου Φραγ-
κίσκου, πρῶτοι κατέθεσαν ἐκ τοῦ ὑστερήματος τὸν
ὀβολὸν αὐτῶν, νέον πᾶσι παρεχόμενοι παράδειγμα τῆς
διακρινούσης τοὺς ὁμογενεῖς ἀκραίφονους φιλογενείας.

ΑΓΓΕΛΙΑ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ἡ ἱερὰ μὲν τοῦ Σταυροῦ καὶ ἡ ἐν αὐτῇ
Θεολογικὴ Σχολή· ὑπὸ Χρυσοστόμου Α. Παππαδοπούλου,
ἀρχιμανδρίτου, σχολάρχου τῆς Θεολογ. σχολῆς τοῦ
Σταυροῦ. Ἐν Ἱεροσολύμοις 1906. Μετὰ πολλῶν εἰκο-
νογραφικῶν.

Γ. Π. Βεργερῆ Τὸ μολυβδόβουλλον τοῦ
αὐτοκράτορος Τρχπεζοῦντος Δακιδ. Ἐν Ἀθήναις—Ἐν
Σόφισα—Δύο φυλλάδια, ἑλληνιστί—ρωσσιστί.

Ν. Σπανδωνῆ Ἀθηναϊκὰ μελετήματα—
Ἡ ἱατρικὴ ἐν Ἑλλάδι.—Ἡ ὀρθοπαιδικολογικὴ κλινικὴ Σπῆ-
λίου Χαραυῆ. Μετ' εἰκόνων. Ἀθήνησι.

**Ἡλία Α. Τσιτσέλη Κεφαλληνιακὰ Σύμ-
μικτα**—Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ λογογραφίαν
τῆς νήσου Κεφαλληνίας — εἰς τόμους τρεῖς — Τόμος
πρῶτος. Βιογραφικά. Οἰκὼν ἱστορίαι. Δημοσιεύματα.
Ἐν Ἀθήναις (ἔξεδόθη τῷ 1904, ἀπεστάλη τῷ συντά-
κτη πρὸ μικροῦ).

Ἱστορικά ἔγγραφα τοῦ Σινᾶ περὶ τῆς ἐν
Οὐγκροβλοχίᾳ μονῆς τοῦ Μαρτῆ-Ζινανίου (ἐκδιδόντος
Θεμιστ. Π. Βολίδου προλύτου τῆς θεολογίας, διδά-
κτορος τῆς φιλολογίας, ἐπιμελητοῦ τῶν χειρογράφων
τῆς ἐθνικῆς βιβλιοθήκης). Ἐν Ἀθήναις.

Σημ. — Περὶ τούτων, ἐκτυπωθέντων κατὰ τὸ διανούμενον
ἔτος τοῦτο θέλομεν γράφει ἐν τινι τῶν προσεχῶν τευχῶν.

ἐκ τοῦ πατριάρχ. ἀρχιεπιτολῆς πρὸς τὰς αὐτοκε-
φάλους Ἐκκλησίας καὶ περὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους Ἀθω.
Ἐκδοθέντα ταῦτα, εὐλογία καὶ κελεύσει τοῦ παναγ.
οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Ἰωακείμ Γ' τοῦ ἀπὸ
Θεσσαλονίκης, ἀποτελοῦσι τόμους τρεῖς, ὧν ὁ μὲν
περὶ Ἁγίου Ὁρους περιέχει σελ. 344 — ὁ περὶ τῶν
αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας,
Ἱεροσολύμων καὶ Κύπρου 729, καὶ ὁ περὶ τῶν ὁμοίων
Ἐκκλησιῶν Ρωσσίας, Ρουμανίας καὶ Σερβίας καὶ τῶν
ἄλλοτε ἀρχιεπισκοπῶν Ἀχριδῶν καὶ Πεκίου σελίδας
1115. Τιμῶνται ὁ Α' γροσίων ἀργυρῶν 20—ὁ Β' 40
ὁ Γ' 60, καὶ πωλοῦνται ἐν τῷ Γραφείῳ ἡμῶν.

“Ο Ἰωσήφ Γιωβάννοβιτς, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπὸ καὶ τοῦ
Μαυροβούνιου, ἄλλοτε καθάσας τοῦ ρωσικοῦ προξενίου Ἰάφας,
νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως
τὴν πρώτην δικάσιμον πέμπτην καὶ ὥραν θανεῖρωπαῖστί μ.μ.
μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης
δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας κλήσεως ἐμφανισθῇ, εἴτε αὐτοπρο-
σώπως εἴτε δι’ ἀντιπροσώπου νομίμως ὁρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν
τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος
ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Μαρίας Ἰωσήφ Γιωβάννοβιτς, τὸ γέ-
νος Νικολάου Καραμπουρούση, χριστιανῆς, ὀρθοδόξου, ὑπὸ καὶ τοῦ
ὡσαύτως Μαυροβούνιου, κατοίκου Σισλῆ τοῦ Πέραν, ἐπὶ δια-
ζεύξει. Ἀλλως ἢ κατ’ αὐτοῦ ἀγωγή περὶ διαζεύξεως δικα-
σθῆσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παρῴσα κλήσις δημοσιευθήσεται τρίς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκδοδόμενων φύλλων Ἀ' Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκκλησιολογίας.

¹ Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 28 ἰουνίου 1906.

Ὁ προεδρεύων

3

† Ὁ Μέγας πρωτοσύγκελλος Καλλίνικος

ὁ Α' γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος

Ἑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1948

П. IV 726841